

Antwoordnota Zienswijzen op de ontwerp omgevingsvergunning Windpark Geefsweer

In totaal zijn 14 zienswijzen ontvangen:

1. Stadt Borkum
2. Landkreis Leer
3. Indiener 3
4. Natuur- en milieufederatie
5. Indiener 5
6. Indiener 6
7. Deutscher Wetterdienst
8. Gemeinde Jemgum
9. Waterschap Hunze en Aa's
10. Indiener 10
11. K. A. Luehof
12. Indiener 12
13. Indiener 13
14. Indiener 14
15. Stichting tot Instandhouding van een Jacht- en Sportschietbaan te Delfzijl
16. Indiener 16
17. Indiener 17
18. Indiener 18
19. Gemeente Slochteren
20. Levanto Netherlands I II III
21. Indiener 21
22. Indiener 22
23. Vereniging voor School en Dorpsbelangen Tjuchem
24. NLWKN
25. Indiener 25
26. Landkreis Aurich

De zienswijzen zijn hieronder samengevat en voorzien van een reactie.

Zienswijze 1				
Reactie-nummer	Pagina-nummer	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	De toenemende clustering van industriële projecten in en in de omgeving van Delfzijl en de Eemshaven leidt tot een landschappelijke verslechtering. De invloed op het landschapsbeeld vindt niet alleen overdag plaats, maar ook in de nacht. De landschappelijke kwaliteit, van een gebied dat direct grenst aan het werelderfgoed Waddenzee, verslechtert 's nachts significant door de lichtemissie. In het kader van het windpark Geefsweer worden 14 nieuwe windturbines geplaatst. De voor de luchtvaart noodzakelijke verlichting van deze windturbines leidt tot een vergroting van de lichtemissie. De Stadt Borkum streeft ernaar dat de lichtemissie vanaf het vasteland op de best mogelijke manier wordt gereduceerd.	Wat betreft de verlichting van de windturbines geldt dat in het kader van de luchtvaartveiligheid voor sommige windturbines lichtvoering wettelijk verplicht is. Deze verlichting kan als hinderlijk worden ervaren. Wij zetten ons ervoor in om deze lichthinder zoveel mogelijk te beperken Verlichting op windturbines zal conform de regeling van het ministerie van Infrastructuur & Milieu worden uitgevoerd, zie: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/11/15/aanduiding-van-windturbines-en-windparken-op-het-nederlandse-vasteland . Daarbij kiezen wij er voor om in de omgevingsvergunning een voorschrift op te nemen om in de avond- en nachtperiode met	Ja

		<ul style="list-style-type: none"> Om deze reden verzoekt de Stadt Borkum om alternatieven voor de verlichting van windturbines, die noodzakelijk is in verband met de luchtvaart, te overwegen (bijvoorbeeld het systeem 'airspeX'). Daarnaast verzoekt de Stadt Borkum om te onderzoeken hoe de verlichting van alle andere gebouwen kan worden gereduceerd tot een absoluut noodzakelijk minimum. 	<p>vaste lichtvoering te werken.</p> <p>Voor de windturbineverlichting in de Eemshaven loopt momenteel een pilot in samenwerking met de ministeries en ILT om turbineverlichting tot een minimum te beperken. Dit wellicht door middel van een radarsysteem. Er kan nog niet worden voorgesorteerd op de uitkomst. Het handelt hier om de omgevingsvergunning voor windpark Geefsw eer, verlichting van andere gebouwen kan in deze planvorming niet worden beoordeeld.</p>	
--	--	--	---	--

Zienswijze 2				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Indiener heeft geen aan- of opmerkingen	Deze zienswijze wordt ter kennisgeving aangenomen, geen reactie benodigd	Nee

Zienswijze 3				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Indiener geeft aan dat op nog geen 500 meter van de woning een molen komt te staan. Nu bekend is geworden dat technische ontwikkelingen het mogelijk maken om wind op zee zonder subsidie mogelijk te maken vraagt de indiener zich af waarom de provincie de tunnelvisie om windmolens op land te plaatsen doorzet.	Het Rijk heeft in Europees verband de doelstelling afgesproken dat in 2020 14% van de energieconsumptie uit duurzame bronnen komt. Windenergie op land is de komende jaren één van de meest kosteneffectieve wijzen om hernieuwbare energie te produceren. De bijdrage van windenergie op land aan de doelstelling van 14% duurzame energie in 2020 bedraagt 6000 MW opgesteld vermogen in 2020. Deze doelstelling is vastgelegd in de Rijksstructuurvisie Wind op Land (SVWOL) die ook ter inzage heeft gelegen en waartegen zienswijzen konden worden ingediend. De gezamenlijke provincies hebben in IPO verband (Interprovinciaal Overleg) afspraken met het Rijk gemaakt over de verdeling per provincie van de 6.000 MW. De opgave voor de provincie Groningen bedraagt 855,5 MW in 2020. De realisatie van deze opgave is neergelegd in de provinciale Omgevingsvisie Groningen 2016 – 2020. Deze Omgevingsvisie is vastgesteld op 1 juni 2016.	Nee
2	1	Indiener geeft aan dat de impact van een windpark op het landschap enorm is. Indiener vindt dat aangegeven moet worden op welke wijze het landschap zo optimaal mogelijk opnieuw ingericht gaat worden. De windmolens staan er voor 30 jaar, aangezien de molens niet zijn te verstoppen is het verfraaien van het landschap een must. De provincie dient hiervoor de middelen beschikbaar te stellen. Molenvrije gebieden in de provincie Groningen zouden ook moeten bijdragen zo dat de achteruitgang van leefomgeving in sociaal en economisch opzicht kan worden voorkomen	De plaatsing van windturbines heeft een impact op het landschap. Deze impact wordt veelal als negatief ervaren. Echter, de wijze waarop windturbines worden geplaatst, bijvoorbeeld ten opzichte van een landschapsstructuur of ten opzichte van elkaar, kan bijdragen aan de leesbaarheid van een opstelling. Om te komen tot een goede ruimtelijke ordening is in het MER gekeken naar de impact van verschillende windturbineopstellingen op het landschap. Een dergelijk beschouwing versterkt de ruimtelijke onderbouwing voor een gekozen opstellingsvariant. Windlocatie Geefsw eer is een gevolg van jarenlang provinciaal windbeleid, waarin de opwekking van duurzame energie door middel van windenergie plaatsvindt in concentratiegebieden. Met deze concentratiegebieden wordt getracht het overige landschap in de provincie te vrijwaren van windturbines. De geschiktheid van de locatie is eerder onderzocht en beoordeeld (MER Structuurvisie Eemsmo nd-Delfzijl), daarmee staat de locatiekeuze niet meer ter discussie.	Nee
3	1,2	Indiener geeft aan dat de gemeente Delfzijl zich niet verzet tegen de locatiekeuze voor Geefsw eer, volgens de indiener zijn daar wel redenen voor. Het Geefsw eerster zoekgebied voor een windmolenpark past totaal niet in de zoeklocaties die aansluiten bij industrieterreinen. De verhoogde taakstelling had ook elders gerealiseerd kunnen worden.	De afweging om Geefsw eer toe te voegen aan het Concentratiegebied is door Provinciale Staten op 29 mei 2013 genomen. De aanwijzing van het gebied hangt samen met de verhoogde taakstelling én het feit dat Provinciale Staten vast wens te houden aan het concentratiebeleid.	
4	2	Woningen die dichtbij windturbines staan, krijgen last van het geluid dat windturbines met zich meebrengen. Uit onderzoeken blijkt dat sommige mensen hinder ervaren met als gevolg, irritatie, boosheid en onbehagen. Ik denk dat windmolens in onze omgeving de levenskwaliteit van het wonen verslechtert. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Dit kan nog eens verergeren, zoals uit onderzoek blijkt indien bij gelijk geluidsniveau als men vanuit de woning de windmolen(s) kan zien. Indiener geeft aan dat zijn gezin en mogelijk ook anderen, gelet op de afstand tot de molen met deze klachten geconfronteerd zullen worden waardoor onomstotelijk het woongenot ernstig zal worden geschaad.	Bij realisatie van een windturbinepark moet bij geluidsgevoelige objecten van derden (o.a. woningen) worden voldaan de wettelijke normen voor geluidsbelasting. Deze normen voor windenergie zijn gebaseerd op een dosis-effectrelatie, waarbij het hinderlijke karakter van windturbinegeluid een rol speelt. Daarom is de norm voor windturbines strenger dan voor bijvoorbeeld wegen. De geldende normen geven een bepaalde ruimte voor windturbinegeluid ter plaatse van geluidsgevoelige objecten zoals woningen. De geluidsnorm heeft een dusdanig niveau dat inderdaad een percentage gehinderden optreedt, bij blootstelling aan precies die norm. Ernstige geluidshinder kan optreden bij 9% van op de normgrens belaste omwonenden. Er is echter geen sprake van ontoelaatbare hinder of gezondheidsrisico's a.g.v. geluid. De omvang aan geluid is aanvaardbaar geacht door de wetgever. Het is echter niet zo dat bij het voldoen aan die normen, de windturbines niet te horen zullen zijn. Dat is net als bij industrie en wegverkeer: een bepaalde hoeveelheid geluid is aanvaardbaar.	Nee

5		Naast de blootstelling aan geluid speelt de feitelijke situatie een rol bij de mate waarin hinder door windturbines wordt ervaren. Zo is al gebleken dat mensen bij gelijke geluidsniveaus meer hinder ondervinden als zij vanuit hun huis een windturbine kunnen zien. Indiener geeft aan dat dit ongetwijfeld ook bij heb zal optreden.	Bij de te verwachten geluidsniveaus zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek geen andere gezondheidseffecten dan hinder te verwachten, bij een deel van de omwonenden. Enkele onderzoeken suggereren andere effecten, maar deze onderzoeken zijn wetenschappelijk niet sterk genoeg. Recente grote literatuurstudies naar de gezondheidseffecten van windturbines (Knopper en Ollson, 2011 en Massachusetts Department of Environmental Protection 2012), het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (2013) en het congres Wind Turbine Noise (2013) concluderen dat directe effecten op gezondheid, anders dan hinder, onwaarschijnlijk zijn. Stress (met diverse oorzaken) verklaart mogelijk de genoemde klachten. Of (ernstige) hinder en slaapverstoring zullen optreden is niet alleen afhankelijk van het geluidsniveau, maar ook van contextuele en persoonlijke factoren. Het voorspellen van de klachten is daarom moeilijk. Ernstige hinder kan via stress tot andere klachten leiden. Het is dan heel moeilijk te bepalen hoe groot het aandeel van de windturbines hier in is, naast andere oorzaken van stress. Overigens vormen psychische effecten geen onderdeel van het beoordelingskader van een MER.	Nee
6	2	Daarnaast zal ook de slagschaduw die op de ramen van de woning valt, de zgn. stroboscopische effecten optreden door mogelijk grote verschillen in lichtsterkte. Vooral de continue wisseling tussen wel en geen schaduw kan als zeer hinderlijk worden ervaren. Het geweldig wonen op de ruimte kan hierdoor op den duur een plaag worden. Indiener dringt er op aan om deze hinder te beperken, door separaat met de indiener daarover eenduidig, heldere en na te leven afspraken te maken.	Voor slagschaduw geldt dat er op grond van artikel 3.14 van het Activiteitenbesluit in de Regeling Activiteitenbesluit nadere eisen zijn gesteld ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschildering. Windturbines dienen aan deze eisen te voldoen en een windturbine is, wanneer er normoverschrijding kan plaatsvinden (maximaal 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar), voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine tijdig afschakelt om te voorkomen dat de norm voor slagschaduw wordt overschreden bij slagschaduwgevoelige objecten (waaronder woningen). Een beperkte omvang aan slagschaduw (5 uur en 40 minuten uur per jaar) acht de wetgever een aanvaardbare omvang aan hinder voor de omwonenden.	Nee
7	2	Indiener wijst op het falen van de windturbines die het dicht bij zijn woning worden geplaatst. De windturbine zelf maar ook daarbuiten kan het schade berokkenen doordat een rotorblad breekt en weggeslingerd wordt. De maximale afstand waarover een afgebroken bladtipp kan worden weggeslingerd, is ongeveer 600 meter. Indiener moet er niet aan denken dat dit bij hen plaatsvindt en welke gevolgen dit kan hebben. Op voorhand stelt indiener de ontwikkelaar, provincie Groningen en de gemeente Delfzijl aansprakelijk voor alle schaden die hierdoor kunnen ontstaan.	Een van de aspecten die in het kader van het MER onderzocht is, is het aspect 'Externe Veiligheid'. Hierbij is getoetst aan de algemene beleidsregels ("Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken"; "Handboek risicozonering", "Activiteitenbesluit", "Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)" en "Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). In het Handboek Risicozonering Windturbines is gekeken naar historische data van het falen van windturbines. Uit dit onderzoek is gebleken dat de kans op mastbreuk $1,3 \cdot 10^{-4}$ per jaar is. Voor gondelafwerp geldt een kans van $4,0 \cdot 10^{-5}$ per jaar en voor wiekbreuk is de kans $8,3 \cdot 10^{-4}$ per jaar. In bijlage C van het MER: Risicoanalyse is bepaald wat voor gevolgen mastbreuk, gondelafwerp en wiekbreuk zijn voor windpark Geefswaer. Hieruit is gebleken dat er geen onacceptabele situaties ontstaan.	Nee
8	2	Indiener vraagt voor het inleveren van een deel van het woongenot, vermindering van de waarde van de woning, de gezondheidsrisico's en onveiligheid een compensatie die hierbij passend is. De emotionele schade waar ze 30 jaar mee te maken krijgen is immens groot. Indiener vindt dan ook dat de compensatie die mogelijk verkregen kan worden uit de nog vast te stellen 'profijtfonds', voor de direct omwonenden maximaal moet zijn. Maar ook dat de provincie genegen moet zijn om andere vormen van compensatie toe te passen zodra het wonen de draaglast de draagkracht van het wonen tussen de wieken ons te boven gaat, door een redelijke opkoop regeling van de woning.	Bij de te verwachten geluidsniveaus zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek geen andere gezondheidseffecten dan hinder te verwachten, bij een deel van de omwonenden. Enkele onderzoeken suggereren andere effecten, maar deze onderzoeken zijn wetenschappelijk niet sterk genoeg. Recente grote literatuurstudies naar de gezondheidseffecten van windturbines (Knopper en Ollson, 2011 en Massachusetts Department of Environmental Protection 2012), het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (2013) en het congres Wind Turbine Noise (2013) concluderen dat directe effecten op gezondheid, anders dan hinder, onwaarschijnlijk zijn. Stress (met diverse oorzaken) verklaart mogelijk de genoemde klachten. Of (ernstige) hinder en slaapverstoring zullen optreden is niet alleen afhankelijk van het geluidsniveau, maar ook van contextuele en persoonlijke factoren. Het voorspellen van de klachten is daarom moeilijk. Ernstige hinder kan via stress tot andere klachten leiden. Het is dan heel moeilijk te bepalen hoe groot het aandeel van de windturbines hier in is, naast andere oorzaken van stress. Overigens vormen psychische effecten geen onderdeel van het beoordelingskader van een	Nee

			MER. De exploitant van het windpark stelt gedurende de exploitatie per jaar, per 1 MW opgesteld vermogen €1.550,- ter beschikking voor een gebiedsfonds. Deze gelden kunnen door de omgeving worden ingezet voor zowel een profijt- als projectenregeling. In de Klankbordgroep van het Windpark Geefsweer is al gesuggereerd om de helft van de inbreng te goede te laten komen aan de direct omwonenden. Op 12 juli 2017 is tijdens de vergadering van Provinciale Staten een motie aangenomen die het college oproept om in kaart te brengen in welke gebieden inwoners hinder ondervinden van meerdere ruimtelijke ontwikkelingen in hun leefomgeving en welke mogelijkheden er zijn om voor die gebieden een regeling te treffen naar model van de regeling Moerdijk en welke kosten daarmee gemoeid zijn. GS zullen dit onderzoek uitvoeren en de resultaten voorleggen aan Provinciale Staten.	
9	2,3	Zoals bekend zijn de lusten en lasten nog altijd onevenredig verdeeld. Indiener pleit er voor om met de direct omwonenden te overleggen om tot schaderegeling te komen voor de te ondervinden hinder. Voor indiener betekent dit, dat naast de ontwikkelaar ook van de provincie Groningen en de gemeente Delfzijl best wel bijdragen mogen worden verwacht. Vooralsnog heeft indiener begrepen dat u de boot daartoe steeds heeft afgehouden, terwijl u voor de 'bühne' dit als mogelijkheid steeds aangeeft.	De Provincie heeft geen directe opbrengsten uit het windpark en dan is het lastig om direct geld te alloceren voor de omgeving van het windpark. Wel kan er gebruik worden gemaakt van ons revolverend fonds. De exploitant van het windpark stelt gedurende de exploitatie per jaar, per 1 MW opgesteld vermogen €1.550,- ter beschikking voor een gebiedsfonds. Deze gelden kunnen door de omgeving worden ingezet voor zowel een profijt- als projectenregeling. In de Klankbordgroep van het Windpark Geefsweer is al gesuggereerd om de helft van de inbreng te goede te laten komen aan de direct omwonenden. Op 12 juli 2017 is tijdens de vergadering van Provinciale Staten een motie aangenomen die het college oproept om in kaart te brengen in welke gebieden inwoners hinder ondervinden van meerdere ruimtelijke ontwikkelingen in hun leefomgeving en welke mogelijkheden er zijn om voor die gebieden een regeling te treffen naar model van de regeling Moerdijk en welke kosten daarmee gemoeid zijn. GS zullen dit onderzoek uitvoeren en de resultaten voorleggen aan Provinciale Staten.	Nee
10	3	Als alternatief geeft de indiener in overweging om de eigenaren van de te saneren windmolens vooralsnog niet direct te saneren, maar nog gedurende vijfjaar extra windenergie op te laten wekken ten voordele van het compensatiefonds. Met deze 'dubbeldraaiermijn' zou ook een stevige bijdrage gegenereerd kunnen worden voor het compensatiefonds waaruit een financiële bijdrage kan worden geleverd voor realisatie van een 'dorpswindmolen' ten behoeve van het versterken van de leefbaarheid in onze regio die al onder druk staat vanwege aardbevingen en krimp. De saneringskosten van de molens blijven uiteraard wel onderdeel van de kosten van de ontwikkeling windpark Geefsweer.	Het doordraaien van de te saneren turbines ten behoeve van de omgeving kan niet door het bevoegde gezag worden afgedwongen. Voor het realiseren van een dorpsmolen is vanuit de Provincie het revolverend fonds een optie.	Nee
11	3	Indiener geeft aan dat hij en zijn gezin zeer gehecht zijn aan de omgeving. Het plaatsen van windmolens wordt ervaren als indringers op privéterrein die afbreuk doet aan de privacy (zoals geluid, visueel en beweging), maar geeft ook een gevoel van hulpeloosheid en onrechtvaardigheid, waar indiener tegen kan doen. De karakteristieke kenmerken van dit gebied worden naar mijn mening teniet gedaan en de basis voor het aantrekken van nieuwe bewoners wordt weggeslagen. Landbouwgebied kan blijkbaar nu zomaar industriegebied worden en de economische situatie van ontwikkelaars en landeigenaren telt zwaarder dan die van honderden anderen in deze regio.	De plaatsing van windturbines heeft een impact op het landschap. Deze impact wordt veelal als negatief ervaren. Echter, de wijze waarop windturbines worden geplaatst, bijvoorbeeld ten opzichte van een landschapsstructuur of ten opzichte van elkaar, kan bijdragen aan de leesbaarheid van een opstelling. Om te komen tot een goede ruimtelijke ordening is in het MER gekeken naar de impact van verschillende windturbineopstellingen op het landschap. Een dergelijk beschouwing versterkt de ruimtelijke onderbouwing voor een gekozen opstellingsvariant. Windlocatie Geefsweer is een gevolg van jarenlang provinciaal windbeleid, waarin de opwekking van duurzame energie door middel van windenergie plaatsvindt in concentratiegebieden. Met deze concentratiegebieden wordt getracht het overige landschap in de provincie te vrijwaren van windturbines. De geschiktheid van de locatie is eerder onderzocht en beoordeeld (MER Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl), daarmee staat de locatiekeuze niet meer ter discussie. In het kader van een goede ruimtelijke ordening dienen wij alle relevante belangen af te wegen	Nee
12	3	Indiener geeft aan dat hij van mening is dat van het provinciaal bestuur mag worden verwacht dat ze de ogen niet te sluiten voor nieuwe technologische vooruitgang van windmolens op zee, die de burgers /inwoners van deze mooie provincie kunnen behoeden voor 30 jaar hinder en ergernis.	Het Rijk heeft in Europees verband de doelstelling afgesproken dat in 2020 14% van de energieconsumptie uit duurzame bronnen komt. Windenergie op land is de komende jaren één van de meest kosteneffectieve wijzen om hernieuwbare energie te produceren. De bijdrage van windenergie op land aan de doelstelling van 14% duurzame energie in 2020 bedraagt 6000 MW opgesteld vermogen in 2020. Deze doelstelling is vastgelegd in de Rijksstructuurvisie Wind op Land (SVWOL) die ook ter inzage heeft gelegen en waartegen zienswijzen konden worden ingediend. De gezamenlijke provincies hebben in IPO verband (Interprovinciaal Overleg) afspraken met het Rijk gemaakt over de	Nee

			verdeling per provincie van de 6.000 MW. De opgave voor de provincie Groningen bedraagt 855,5 MW in 2020. De realisatie van deze opgave is neergelegd in de provinciale Omgevingsvisie Groningen 2016 – 2020. Deze Omgevingsvisie is vastgesteld op 1 juni 2016.	
--	--	--	--	--

Zienswijze 4				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Indiener verzoekt dat er rekening gehouden wordt met zichtlocaties rondom het windpark met als uitgangspunt dat er gekeken wordt naar een optimale opstelling voor het aanzicht van de omwonenden.	Voor wat betreft uitzicht wordt gemeld dat wordt onderkend dat het uitzicht zal veranderen. Dit is onderzocht in het MER door middel van visualisaties en een beoordeling. In de ruimtelijke onderbouwing is overwogen dat deze effecten aanvaardbaar zijn. De effecten zijn niet dusdanig beperkend is dat er geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening.	Nee
2	1	Indiener verzoekt te kijken naar gecumuleerde natuureffecten van windpark ten opzichte van verschillende nieuwe en bestaande windparken en de 380kV leiding.	Voor de cumulatie van ecologie is het rapport Groningse Windparken, Cumulatie Ecologie, 21 juli 2017 opgesteld. Hieruit blijkt dat ook bij cumulatie significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten.	Nee
3		Indiener verzoekt het aantal vogel en vleermuisslachtoffers te mitigeren door het voorschrijven van bijvoorbeeld een hogere cut-in speed en stilstandvoorziening.	In het kader van de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming zal, in samenhang met het rapport Groningse Windparken, Cumulatie Ecologie, 21 juli 2017, zal worden bezien of een mitigerende maatregel als een hogere cut-in speed en stilstandvoorziening noodzakelijk is.	Nee
4	1	Indiener verzoekt tot monitoring van vleermuis- en vogelslachtoffers. Indien uit monitoring blijkt dat er meer slachtoffers onder vleermuizen en vogels zijn dan verwacht, zal de stilstandvoorziening volgens indiener zwaarder moeten worden aangezet en/of zullen andere maatregelen genomen moeten worden.	Monitoring en eventueel aanvullende maatregelen worden bij besluitvorming rondom de vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming opgenomen. Zie ook onze reactie onder 4-3.	Nee
5	1	Indiener verzoekt om in de keuze voor de windturbines de BBT mbt tot geluidsproductie voor te schrijven, zodat er voor de stilste windturbines gekozen zal worden. Indiener verzoekt dat cumulatieve geluidseffecten in beschouwing worden genomen. Indiener realiseert zich dat dit in de MER is meegenomen, echter verzoekt indiener dat de geluidsbelasting te monitoren in verband met de geluidsnorm.	De milieuregels voor windturbines van het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn rechtstreeks werkend. Binnen de regels voor windturbines van het Activiteitenbesluit milieubeheer wordt niet gewezen op de toepassing van best beschikbare technieken. Ten behoeve van de windturbines wordt gestuurd op naleving van de rechtstreeks werkende regels uit het Activiteitenbesluit, waarvan de vergunningverlener behoudens maatwerkvoorschrift niet kan afwijken. Het Activiteitenbesluit geeft geen regels over het type of de afmetingen van de windturbines. Bij de vergunningverlening is wel rekening gehouden met de worst case milieueffecten van hetgeen is aangevraagd, waarbij de omvang van de windturbines niet zonder meer evenredig is aan de optredende effecten. In de direct werkende regels van het Activiteitenbesluit en de omgevingsvergunningen is geborgd dat waar mogelijk de best beschikbare technieken worden toegepast. Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat na de realisatie van het windpark overal wordt voldaan aan de geldende jaargemiddelde geluidnorm (L_{den}) van 47 dB, respectievelijk 41 dB in de nachtperiode (L_{night}); voor een aantal windturbines zijn mogelijk mitigerende maatregelen nodig. In het onderzoek is qua windturbintype uitgegaan van de meest ongunstige situatie (worst case). In de omgevingsvergunningaanvragen zijn eveneens de geluidcontouren van een worst case windturbintype doorgerekend. Daarmee is het maximaal mogelijke effect bepaald en is aangetoond dat turbintypes die binnen de in de vergunning aangevraagde bandbreedtes vallen, kunnen voldoen aan de geldende geluidnormering, ongeacht het gekozen type. Hiermee wordt zeker gesteld dat in de toekomstige situatie wordt voldaan aan de geldende geluidnormen.	Nee
6	2	Indiener verzoekt dat cumulatieve geluidseffecten in beschouwing worden genomen. Indiener realiseert zich dat dit in de MER is meegenomen, echter verzoekt indiener dat de geluidsbelasting te monitoren in verband met de geluidsnorm.	Er is landelijk geen wettelijke norm voor de cumulatieve geluidsbelasting. We hebben wel als provincie op 19 april 2017 de structuurvisie Eemsmond-Delfzijl vastgesteld. In het structuurvisiegebied wordt het cumulatieve geluid van windturbines, industrie en weg- en railverkeer getoetst aan de normen van de Structuurvisie, waarin voor gecumuleerd ($LCUM$) een grens van 65 dB is gesteld. Deze grens dient in acht te worden genomen bij het vaststellen van plannen voor nieuwe ontwikkelingen in het gebied van de Structuurvisie. Dit wordt getoetst door het bevoegd gezag en wordt beoordeeld in akoestische onderzoeken die bij die plannen worden opgesteld. Het bevoegd	Nee

			gezag voor de plannen kan de gemeente of de provincie zijn, dat kan per geval verschillen. Wanneer de gemeente het bevoegd gezag is dient de gemeente te handhaven en treedt de provincie op als adviseur, en beoordeelt de plannen mede en vice-versa. Om in beeld te brengen hoe de geluidsbelasting van windparken en de cumulatieve geluidsbelasting zich ontwikkelt, monitort de provincie middels een geluidmodel, waarin alle vergunde én geplande ontwikkelingen in het structuurvisiegebied bijeen zijn gebracht. Met dit model wordt de geluidsbelasting op alle nabijgelegen woningen berekend.	
7	3	Indiener vreest dat topverlichting storend is en verzoekt afscherming van verlichting en dat de lichten alleen aan staan als er luchtverkeer in de buurt is.	Voor de windturbineverlichting in de Eemshaven loopt momenteel een pilot in samenwerking met de ministeries en ILT om turbineverlichting tot een minimum te beperken. Dit wellicht door middel van een radarsysteem. Er kan nog niet worden voorgesorteerd op de uitkomst. Wel zullen wij in de omgevingsvergunning voor windpark Geefswear opnemen dat de turbines in de nacht uitgerust worden met continu brandende lampen zodat het knippereffect niet zal optreden.	Ja
8	3	Indiener stelt dat slagschaduw storend is voor inwoners en verzoekt daarom compensatie voor woningen die veel last ondervinden of dat er slagschaduwensoren worden aangebracht met als doel de overlast tot 0 te reduceren.	Zie onze beantwoording onder 2-5 en 2-6 Voor slagschaduw geldt dat er op grond van artikel 3.14 van het Activiteitenbesluit in de Regeling Activiteitenbesluit nadere eisen zijn gesteld ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschildering. Windturbines dienen aan deze eisen te voldoen en een windturbine is, wanneer er normoverschrijding kan plaatsvinden (maximaal 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar), voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine tijdig afschakelt om te voorkomen dat de norm voor slagschaduw wordt overschreden bij slagschaduwgevoelige objecten (waaronder woningen). Een beperkte omvang aan slagschaduw (5 uur en 40 minuten uur per jaar) acht de wetgever een aanvaardbare omvang aan hinder voor de omwonenden.	Nee
9	3	Indiener verzoekt tot participatiemogelijkheden (dorpsmolens en zeggenschap in een windpark) waardoor bewoners beter worden van windenergie. Indiener verzoekt daarbij om participatiemogelijkheden als voorwaarde te stellen cq voor te schrijven. Indiener wijst op de morele verplichting die initiatiefnemers hebben en dat een excessieve projectfee niet op zijn plaats is.	Voor vergunningverlening is in eerste instantie van belang dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening, hetgeen op basis van de aangeleverde ruimtelijke onderbouwing is aangetoond. We onderkennen niettemin in ons provinciale beleid dat de lusten en lasten van windparken evenrediger moeten worden verdeeld. De initiatiefnemers komen hieraan sowieso tegemoet door de bijdrage aan het gebiedsfonds op te hogen tot €1.550,- én een bijdrage te geven voor de aankoop van de Dorpsherberg Lanting. Met de ontwikkelaar zijn wij tevens in overleg over het realiseren van een dorpsmolen. Via provinciale voorfinanciering kunnen we er voor zorgen dat de rendementen meer gelijkelijk worden verdeeld onder de omwonenden van het windpark. Voor de volledigheid wordt echter benadrukt dat voorgaande financiële bijdragen geen bij de besluitvorming te betrekken aspecten zijn. Wij delen de stelling van indiener dat op de initiatiefnemers ook een verantwoordelijkheid ligt richting de omgeving.	Nee
10	3	Indiener verzoekt tot een tegemoetkoming voor bewoners, zoals een Moerdijkregeling.	Er is op dit moment geen sprake van een Provinciale of gemeentelijke uitkoopregeling. Het windpark dient te voldoen aan de wettelijke normen en op basis van het onderzoek bij de aanvraag kan worden geconcludeerd dat naleving mogelijk is. Verder zijn de gevolgen van het windpark voor de woning van indiener onderzocht en betrokken bij de besluitvorming. Op basis hiervan is geconcludeerd dat ook na realisatie van het windpark sprake blijft van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Op 12 juli 2017 is tijdens de vergadering van Provinciale Staten een motie aangenomen die het college oproept om in kaart te brengen in welke gebieden inwoners hinder ondervinden van meerdere ruimtelijke ontwikkelingen in hun leefomgeving en welke mogelijkheden er zijn om voor die gebieden een regeling te treffen naar model van de regeling Moerdijk en welke kosten daarmee gemoeid zijn. GS zullen dit onderzoek uitvoeren en de resultaten voorleggen aan Provinciale Staten.	Nee
11	3	Indiener verzoekt garantstellingen van de provincie voor burgerinitiatieven.	Een garantstelling voor burgerinitiatieven kan de Provincie op dit moment alleen geven voor	Nee

			het Gebiedsfonds, wij zullen ons tot het uiterste inspannen om tot de realisatie van een dorpsmolen om zo nog meer burgerinitiatieven te kunnen faciliteren.	
--	--	--	--	--

Zienswijze 5				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1 H	2	Indiener stelt dat de windturbines op zeer korte afstand van de woning van cliënten worden geplaatst. Zij vrezen daardoor onevenredige effecten op het woon- en leefklimaat. Er bestaat voornamelijk vrees voor geluidsoverlast en de effecten van slagschaduw.	In het Besluit activiteiten inrichtingen milieu, oftewel het Activiteitenbesluit, zijn de eisen opgenomen waaraan windturbines in Nederland dienen te voldoen. De geluidsnormen zijn opgenomen in Artikel 3.14a. Hierin is vastgelegd dat een of meer windturbines op de gevel van geluidsgevoelige bebouwing (bijvoorbeeld woningen) dienen te voldoen aan de norm van ten hoogste 47 dB L _{den} en aan de 41 dB L _{night} . In de Nederlandse wetgeving wordt uitgegaan van gemiddelden. In de praktijk komt de 47 dB L _{den} norm op een gemiddelde geluidsbelasting van 41 dB, de geluidsbelasting op een woning waar precies voldaan wordt aan de norm zal bij inwerkingtreding van de windturbines (ca. 90% van de tijd) variëren tussen de 38 en 46 dB. De geluidsnormen, die mede bepalend zijn voor de afstand tussen geluidsgevoelige bebouwing en windturbines, garanderen niet dat omwonenden geen enkele hinder ondervinden. Voor slagschaduw geldt dat er op grond van artikel 3.14 van het Activiteitenbesluit in de Regeling Activiteitenbesluit nadere eisen zijn gesteld ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschildering. Windturbines dienen aan deze eisen te voldoen en een windturbine is, wanneer er normoverschrijding kan plaatsvinden (maximaal 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar), voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine tijdig afschakelt om te voorkomen dat de norm voor slagschaduw wordt overschreden bij slagschaduwgevoelige objecten (waaronder woningen).	Nee
2	2	Cliënten van indiener vrezen da de aanwezigheid van de windturbines een negatief effect heeft op de ruimtelijke aantrekkelijkheid van het gebied en daarmee op de waarde van de woning.	De invloeden op het landschap zijn omschreven in het MER en de ruimtelijke onderbouwing en acceptabel geacht. Indiëners kunnen – bij verwachte waardedaling van de woning – een verzoek om planschade indienen. Dit recht is opgenomen in "Afdeling 6.1 Tegemoetkoming in schade" van de Wet ruimtelijke ordening.	Nee
3	3	Cliënten van indiener stellen dat er te weinig maatschappelijk draagvlak is voor dit plan.	Gedeputeerde Staten dienen in de besluitvorming in het kader van een goede ruimtelijke ordening een belangenafweging te maken. Daarbij wegen zij het belang van het initiatief af tegen de ingebrachte zienswijzen. Om de omgeving zo goed mogelijk te betrekken bij het proces is er een Klankbordgroep opgericht en zijn er diverse informatie-avonden georganiseerd.	Nee
4	3	Cliënten van indiener vinden het beeld bevestigd dat de plannen zijn toegeschreven naar de wensen en financiële belangen van de initiatiefnemers.	Op verzoek van initiatiefnemers heeft een versnelling van de procedure plaats gevonden. In ruil voor deze versnelling zijn initiatiefnemers bereid de bijdrage aan het gebiedsfonds te verhogen en mee te betalen aan de aankoop van de Dorpsherberg Lanting. Daarnaast zijn zij bereid om met de Provincie in gesprek te gaan over een dorpsmolen. In de planvorming is dus ook rekening gehouden met de omgeving.	Nee
5	3	Cliënten van indiener verzoeken om vanaf nu, nu er nog sprake is van een ontwerp, serieus rekening te houden met de belangen van alle bewoners van het gebied, waaronder cliënten van indiener.	Tijdens de procedure zijn er verschillende momenten geweest waarop betrokkenen konden reageren op de ter inzage gelegde stukken (NRD, MER en ontwerpvergunningen), door middel van inloopavonden en de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Op de ingediende zienswijzen op het NRD is door de provincie een reactie gegeven. Verder zal Gedeputeerde Staten altijd de belangen van omwonenden meenemen in de besluitvorming.	Nee
6	4	Cliënten van indiener zijn de mening toegedaan dat er geen noodzaak bestaat tot realisatie van een windpark met grotere molens. Er zijn volgens cliënten van indiener alternatieve mogelijkheden om de energiedoelstellingen te bereiken. Alternatieven die wel voldoende draagvlak hebben bij inwoners, lokale politiek en het bedrijfsleven. Windpark Geefswear is, naar de mening van cliënten van indiener niet nodig. Daarbij wordt verwezen naar een tabel waarin opgeteld meer dan 855,5 MW (taakstelling van provincie	Vanuit de wens klimaatverandering te beperken en de overstap te maken naar een energievoorziening op basis van duurzame energiebronnen zijn landelijk en provinciaal doelstellingen gesteld voor het opwekken van duurzame energie. Windenergie is op dit moment één van de meest rendabele vormen van duurzame energie in Nederland. Voor windenergie is landelijk dan ook een ambitieuze doelstelling van 6.000 MW afgesproken voor 2020. De provincie Groningen heeft daarvoor afspraken gemaakt met het Rijk en realiseert een belangrijk deel van deze opgave en heeft onder andere de locatie in Geefswear	Nee

		Groningen) is genoemd.	aangewezen. In het MER (zie onder andere hoofdstuk 4 uit het MER) is nader ingegaan op deze achtergrond. Dit laat zien dat er een groot belang is gelegen in de realisatie van windenergie en de realisatie van Windpark Geefsweer ter plaatse. Voor wat betreft de taakstelling is het met zekerheid te bevestigen dat het windpark Geefsweer noodzakelijk is om de gewenste 855.5MW te halen. Windpark Geefsweer is daarom ook in de aangehaalde tabel opgenomen. Voor wat betreft de realisatie van zonnevelden wordt geantwoord dat de Provincie ook hier vol op inzet, om een duurzame energietransitie te krijgen is inzet nodig op alle duurzame manieren van energieopwekking. Er is echter geen sprake van een keuze tussen wind- of zonne-energie, aangezien beide bronnen noodzakelijk zijn voor het halen van de doelstellingen voor duurzame energie. Verder kan nog worden opgemerkt dat het ruimtebeslag voor een zonnepark met dezelfde opbrengst als een windturbine(park) nog steeds vele malen groter is.	
7	4	Cliënten van indiener zijn niet tegen windenergie maar vinden dat de getallen (tabel) alleen mogelijk is wanneer er voldoende maatschappelijk draagvlak bestaat. Cliënten van indiener vinden het onjuist dat het Rijk bij het onderhavige plan compleet voorbij gaat aan dit uitgangspunt.	Zie onze reactie onder 5-3 en 5-6.	Nee
8	4	Herstructurering is naar de mening van cliënten van indiener volstrekt onnodig.	In het kader van herstructurering is van belang dat het windpark niet kan worden gerealiseerd zonder de amovering van de reeds aanwezige windturbines.	Nee
9	4	Cliënten van indiener zijn van mening dat de provincie krampachtig en onvoldoende gemotiveerd vasthoudt aan het in de structuurvisie Windenergie op Land opgenomen uitgangspunt dat de duurzame energiedoelstellingen via het realiseren van windparken bereikt moet worden.	Zie onze reactie onder 5-6	Nee
10	4	Er wordt volgens cliënten van indiener ten onrechte geen aandacht besteedt aan de potentie van zonne-energie. Behalen van energiedoelstellingen met draagvlak kan eenvoudig gerealiseerd met gebruikmaking (en intensivering) van de potentie van zonne-energie. Er bestaat gelet hierop vanuit ruimtelijk opzicht geen enkele noodzaak meer voor de (herstructurering van) windpark Geefsweer. Cliënten van indiener vinden dat daar redelijkerwijs van af moet worden gezien.	Zie onze reactie onder 5-6	Nee
11	5	Cliënten van indiener pleiten voor zonnepanelen in plaats van winturbines (minder ruimte, minder overlast, meer opbrengst) Een beter alternatief.	Zie onze reactie onder 5-6.	Nee
12	6	Cliënten van indiener wijzen er op dat de provinciale coördinatie-regeling onterecht is toegepast nu er geen inpassingsplan is opgesteld, althans niet bij de ter inzage gelegde stukken is bijgevoegd.	Op grond van artikel 9f lid 1 Elektriciteitswet (E-wet) coördineren Gedeputeerde Staten (GS) de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten, aangewezen op grond van artikel 9d, eerste lid , ten behoeve van de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in artikel 9e, eerste lid . Hiertoe behoren ook de besluiten die thans voorbereid worden. Artikel 9 ^e eerste lid geeft aan dat het hier om windparken gaat met een vermogen van tussen de 5 en 100 MW. Artikel 9f lid 5 E-wet verklaart artikel 3.33, tweede en vierde tot en met zesde lid, van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van overeenkomstige toepassing. Artikel 3.33 tweede en vierde tot en met zesde lid van de Wro betreft de Provinciale Coördinatie-regeling (PCR). Deze is dus van rechtswege van toepassing op windparken met een vermogen van tussen de 5 en 100 MW. Deze toepasselijkheid is niet afhankelijk van het opstellen van een inpassingsplan.	Nee
13	6	Een meetnetwerk ten behoeve van geluid en slagschaduw ontbreekt waardoor is uiteindelijk geen handhaving mogelijk geven cliënten van indiener aan.	Voor slagschaduw geldt dat de stand van de zon een vast gegeven is. Hierdoor is het mogelijk om voor elke datum en elk tijdstip en voor elk breedtegraad om voor elk object (bijvoorbeeld een windturbine) het tijdvak te bepalen wanneer er slagschaduw kan vallen op een bepaald punt. Wanneer er slagschaduw valt op bijvoorbeeld een woning zal dit worden bijgehouden en wanneer de norm (5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar) wordt overschreden, zal de automatische stilstandvoorziening in werking treden. Voor geluid zal een apart handhavings- en monitoringsplan worden opgesteld. .	
14	6	De referentieturbines voldoen niet aan Best Beschikbare Technieken aldus cliënten van indiener; Er	Zie onze reactie onder 4-5	Nee

H		zijn thans nieuwe, effectievere windturbines beschikbaar. Door meer energieopbrengst per windturbine kunnen minder windturbines worden gerealiseerd terwijl de energiedoelstelling gewoon wordt gehaald.		
15	7	Cliënten van indiener stellen dat er binnen het ontwerpbesluit onvoldoende en onzorgvuldig is gekeken naar de daadwerkelijke gevolgen van de flora en fauna in het plangebied conform Wet natuurbescherming 2017.	In het ecologisch onderzoek dat ten grondslag ligt aan het MER zijn de effecten op flora en fauna voldoende onderzocht. De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. De inwerkingtreding van de Wnb heeft inhoudelijk weinig verschil ten opzichte van het oude regime tot gevolg, maar één van de belangrijkste aanpassingen betreft de overdracht van de bevoegdheid ten aanzien van de soortenbescherming naar de provincie. De aanvrager heeft op 26 april 2017 een separate aanvraag om vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming ingediend bij de Provincie Groningen. Omdat de aanvraag Wet natuurbescherming is ingediend voordat de aanvraag omgevingsvergunning is ingediend, geldt er geen aanhaakplicht. Wat betreft de effecten voor de flora en fauna wordt dan ook verwezen naar het nog te nemen besluit op grond van de Wnb. Zie verder onze reactie onder 4-2.	Nee
16	7	In de ontwerpvergunningen zijn ten onrechte geen zekerheidsstellingen of bankgaranties gevraagd voor de sloop van de windturbines.	In de overeenkomst tussen de initiatiefnemers en grondeigenaren is een clause opgenomen die de verwijdering van turbine en infrastructuur (financieel) borgt na de exploitatiefase. Middels voorschrift 1.8 van de vergunning is voorgeschreven dat de turbines inclusief bijbehorende voorzieningen, zoals grondplaten en hekwerken, na afloop van de vergunningstermijn moeten zijn verwijderd. In de vergunningen is verder geborgd dat installaties of delen van installaties die, gedurende de looptijd van de vergunning, structureel buiten werking zijn gesteld en nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben, in overleg met het bevoegd gezag worden verwijderd tenzij de (delen van de) installaties in een zodanige staat van onderhoud worden gehouden dat de nadelige gevolgen niet kunnen optreden. In het kader van de beslissing op de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouw en milieu is het hebben van een waarborgfonds geen toetsingskader. Het Activiteitenbesluit schrijft voor deze inrichting het stellen van zekerheid niet voor.	Nee
17	7	Cliënten van indiener stellen dat er onvoldoende onderzoek is gedaan naar de mogelijke negatieve gezondheidseffecten (volksgezondheid, psychische schade die kan optreden door onverkoopbaar worden van woningen)	Uit het RIVM rapport 'Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van bewoners', blijkt dat mensen die dichtbij windturbines wonen vooral last hebben van het geluid dat windturbines met zich meebrengen. Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevings- of levenskwaliteiten verslechtert door de plaatsing van windturbines. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Uit het rapport blijkt dat voor andere directe effecten op de gezondheid geen bewijs is. Bij de te verwachten geluidsniveaus zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek geen andere gezondheidseffecten dan hinder te verwachten, bij een deel van de omwonenden. Enkele onderzoeken suggereren andere effecten, maar deze onderzoeken zijn wetenschappelijk niet sterk genoeg. Recente grote literatuurstudies naar de gezondheidseffecten van windturbines (Knopper en Ollson, 2011 en Massachusetts Department of Environmental Protection 2012), het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (2013) en het congres Wind Turbine Noise (2013) concluderen dat directe effecten op gezondheid, anders dan hinder, onwaarschijnlijk zijn. Stress (met diverse oorzaken) verklaart mogelijk de genoemde klachten. Of (ernstige) hinder en slaapverstoring zullen optreden is niet alleen afhankelijk van het geluidsniveau, maar ook van contextuele en persoonlijke factoren. Het voorspellen van de klachten is daarom moeilijk. Ernstige hinder kan via stress tot andere klachten leiden. Het is dan heel moeilijk te bepalen hoe groot het aandeel van de windturbines hier in is, naast andere oorzaken van stress. Overigens vormen psychische effecten geen onderdeel van het beoordelingskader van een MER.	Nee

18	7	Cliënten van indiener zijn van mening dat ten onrecht geen onderzoek is gedaan naar het achtergrondgeluid en dringen er op aan om dat wel te doen en op basis daarvan zo nodig maatwerkvoorschriften te stellen.	In de Nota van toelichting op het Activiteitenbesluit wordt de aanwezigheid van een ander windpark en een stiltegebied aangehaald als mogelijke bijzondere omstandigheden, maar het feit dat het in onderhavige gebied stil is, leidt niet per definitie tot de conclusie dat er sprake is van een bijzondere lokale omstandigheid waarvoor maatwerkvoorschriften moeten worden opgelegd. Dat blijkt ook uit de uitspraken van de Raad van State en rechtbanken ¹ . Daarom is de provincie van oordeel dat het constateerde lage achtergrondgeluidniveau niet leidt tot een zodanig bijzondere omstandigheid dat in casu moet worden overgegaan tot het opleggen van maatwerkvoorschriften en het meten van het achtergrondgeluid.	Nee
19	8	De normen voor slagschaduw en geluid zijn vastgelegd in de wet zonder dat daarvoor een milieueffectrapport is opgesteld. Deze normen moeten volgens cliënten van indiener wegens strijd met het recht buiten toepassing worden gelaten. Pas nadat een onderzoek blijkt dat deze normen omwonende voldoende beschermen zijn de normen weer toepasbaar. Zolang daar onzekerheid over bestaat kan de provincie niet goed beoordelen of het windpark het woon- en leefklimaat ter plaatste niet al te erg aantast en valt dus ook niet vast te stellen dat het inpassingsplan in overeenstemming is met het vereiste van een goede ruimtelijke ordening.	Deze normen zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Voor beiden geldt dat er geen MER-plicht op grond van het Besluit m.e.r. voor bestaat. Het is dan ook niet nodig om deze normen buiten toepassing te laten. Bovendien bestaan deze normen ter bescherming van omwonenden. Het niet toepassen van deze normen zou dan ook betekenen dat er geen beperking is voor het windpark ten aanzien van de hinder van geluid en slagschaduw. Overigens is uiteraard bij het opstellen van betreffende normen onderzocht wat de effecten op het woon- en leefklimaat is.	Nee
20	8	Cliënten van indiener stellen dat uit de rapporten duidelijk blijkt dat Cliënten van indiener slagschaduw zullen ondervinden. Een stilstand is volgens Cliënten van indiener nodig.	Indien de norm van 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar bij de woning wordt overschreden, moet de windturbine worden stilgezet (met behulp van een automatische stilstandsvoorziening) .	Nee
21	8	Cliënten van indiener stellen dat de economische uitvoerbaarheid van het plan niet is aangetoond omdat in het ontwerpbesluit zonder nadere motivering wordt gesteld dat de investeringen worden terugverdiend. Nadere onderbouwing wordt gevraagd.	De initiatiefnemers van het project zullen bij de ontwikkeling van windturbines uiteraard rekening houden met de financiële haalbaarheid van het project. De SDE+-regeling maakt het voor marktpartijen in beginsel mogelijk om windenergieprojecten rendabel te exploiteren. Na de realisatie van de windturbines is de eigenaar c.q. exploitant primair verantwoordelijk voor de exploitatie en het onderhoud van het windpark.	Nee

Zienswijze 6				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Indiener geeft aan dat in het MER onderzoek is gedaan naar het aantal vogelslachtoffers per soort waarin echter de aantallen postduiven ontbreekt die het slachtoffer zullen worden van de windmolens. Vervolgens licht indiener een en ander toe met betrekking tot postduiven in relatie tot windenergie. Het aantal werkelijke slachtoffers moet volgens indiener onderzocht worden en met de betreffende duivenhouders en bedrijfsmatige postduivenkweek- en vliegcentra worden geregeld. Door dit niet op voorhand te regelen, worden deze groepen onterecht benadeeld.	De toetsing van het ecologisch onderzoek vindt plaats aan hand van de Wet natuurbescherming. Postduiven zijn niet beschermd op grond van de Wet natuurbescherming. Dat verklaart waarom deze niet zijn meegenomen in het MER. Ruimtelijk is dit onderwerp niet relevant, wel verwacht de Provincie van partijen om voor eventuele schade tot een oplossing te komen. Daarbij aangetekend dat ook bedrijfsschade via de route van planschade kan worden ingediend. In dat licht kan gekeken worden of in de monitoring welke opgezet moet worden voor de Wet natuurbescherming ook postduiven kunnen worden meegenomen.	Nee
2	1	Op eerdere vragen hoe dergelijke schade afgehandeld wordt, wordt laconiek gereageerd en/of onterecht verwezen naar de mogelijkheid tot het indienen van planschade. Voor het verlenen van de vergunning moet duidelijk omschreven worden waar men bij eventuele schade door een windmolen terecht kan. Ook voor de grondbezitters waar een molen op hun land staat dit wenselijk. Indiener interpreteert en verwijst daarbij naar verschillende wetsartikelen.	Nadeel door wijziging van het planologisch regime, zoals indiener verwacht, wordt in Nederland via het planschaderegime van de Wet ruimtelijke ordening afgehandeld. Indiërs kunnen – bij verwachte schade – een verzoek om planschade indienen bij de Provincie Groningen. Dit recht is opgenomen in "Afdeling 6.1 Tegemoetkoming in schade" van de Wet ruimtelijke ordening.	Nee
3	2	Indiener geeft aan dat in het MER bij het berekenen van de geluidsnormen alleen rekening is gehouden met de windmolenparken en dat voor het nemen van het definitieve besluit en het afgeven van de vergunningen onderzocht moet worden of het gecumuleerde geluid van alle windparken en dit facetplan geen van de geldende geluidsnormen overschrijdt.	Voor windturbinegeluid geldt dat er getoetst moet worden aan het Activiteitenbesluit. De Nederlandse geluidsregelgeving kent echter geen specifieke normen voor de gecumuleerde geluidsbelasting van (verschillende) geluidsbronnen. Voor Windpark Geefswear is weldegelijk rekening gehouden met omliggende geluidsbronnen.. De provincie Groningen wil een goede leefomgevingskwaliteit borgen en heeft daarom in de Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl een norm van L _{cum} (gecumuleerd) vastgesteld. Dit is vergelijkbaar met een blootstelling aan een	Nee

¹ Zie ook uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, 10 december 2014, NR.201403936/1, de voorzieningenrechter van de rechtbank Den Haag d.d. 27 juli 2014, ECLI:NL:RBDHA:2014:9104 en van de rechtbank Noord-Holland d.d. 7 maart 2013 ECLI:NL:RBNHO:2013:BZ3549

			L _{cum} tot en met 65 dB op gevels van woningen. Het plangebied Geefsweer kent geen overige substantiële bronnen van verkeer- of industrielawaai, waardoor cumulatief geluidsbelasting nooit boven de 65 dB kan uitkomen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat realisatie van Windpark Geefsweer niet strijdig zal zijn met het uitgangspunt voor het milieuaspect geluid uit het Integraal Milieubeleidsplan 2013-2016 van de provincie Groningen.	
4	3	<p>Indiener benoemt het "Informatieblad Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland In relatie tot luchtvaartveiligheid" van het ministerie van Infrastructuur en Milieu d.d. 30 september 2016.</p> <p>indiener stelt dat op grond van onder andere de afwijkingsmogelijkheid die het informatieblad biedt volgt dat men niet verplicht is om rode knipperende lichten op de molens aan te brengen en er ruimte is voor andere mogelijkheden.</p> <p>Bij de aanvraag in "Plan Zuid" is al toestemming verleend om 's nachts vastbrandende rode verlichting te voeren.</p> <p>Er is volgens indiener nergens aangegeven dat er naar alternatieven is gekeken inzake de obstakelverlichting. Dit vindt indiener een ernstige tekortkoming omdat de donkerte van de nacht met een standaard knipperende verlichting op de windmolens flink wordt aangetast. Indiener verzoekt het bevoegd gezag daarom dringend het bestemmingsplan en de vergunningen voor de molens alleen te accorderen als er 's nachts vastbrandende rode verlichting wordt gevoerd, waardoor meer rekening wordt gehouden met bovenstaande mogelijkheden.</p>	<p>Het klopt dat het genoemde Informatieblad ruimte biedt voor een verlichtingsplan met vastbrandende verlichting en bovendien niet elke molen voorzien hoeft te zijn van verlichting.</p> <p>Er zal een voorwaarde in de vergunning worden opgenomen voor vastbrandende verlichting in de avond- en nachtperiode.</p>	Ja
5	3	Indiener verzoekt om reclame uitingen en vermelding van bedrijfsnamen op de molens te verbieden. In het bestaande molenpark is dit gelukkig het geval. Om nog enigszins op te kunnen gaan in het landschap vindt indiener dat teksten en/of afbeeldingen op de gondels moet worden verboden.	Gezien de afmetingen van de turbines en gezien de verhouding tussen gondel en mast, beschouwen wij de vermelding van de bedrijfsnaam op de gondel beschouwen niet als strijdig met de redelijke eisen van welstand. Desalniettemin zullen wij de aanvrager verzoeken om de bedrijfsnaam niet op de gondel te vermelden.	Nee
6	3	Indiener constateert dat de leefbaarheid in Schaapbulten hard achteruit is gegaan de afgelopen 5 jaar door facet geluidszone, aardbeving, windturbineparken (overlast zorgen van geluid, slagschaduw, bedreiging voor inkomen). Daarnaast maakt volgens indiener tot nu toe niemand aanstalten om iets te doen aan de 'vernietiging' van onze donkere nachten door als bevoegd gezag te EISEN dat de verlichting 's nachts vastbrandend moet zijn.	Voor de windturbineverlichting in de Eemshaven loopt momenteel een pilot in samenwerking met de ministeries en ILT om turbineverlichting tot een minimum te beperken. Dit wellicht door middel van een radarsysteem. Er kan nog niet worden voorgesorteerd op de uitkomst. Wel zullen wij in de omgevingsvergunning voor windpark Geefsweer opnemen dat de turbines in de nacht uitgerust worden met continu brandende lampen zodat het knippereffect niet zal optreden. Zie ook beantwoording onder punt 4 van deze zienswijze.	Nee
7	3	Indiener benoemt dat na 8-9 jaren fijn relatief ontspannen leven in Schaapbulten migraine aanvallen zijn toegenomen die met name worden getriggert door stress die direct te relateren is aan de gang van zaken rond de windmolens. Indiener licht toe dat met name de houding van de betrokken partijen ten aanzien van het geven van duidelijke voorlichting over de procedures aan de direct omwonenden, het bevestigen van ontvangen berichten, het gebrek aan compassie, oplossend vermogen voor onze problemen en het vooral geweldig vinden van zichzelf voor deze stress zorgen.	De provincie betreurt dat indiener teleurgesteld is in doorlopen procedure. Dit is echter geen grond waarop de vergunning geweigerd kan worden. Wij hebben getracht (onder meer door het instellen van een Klankbordgroep en meerdere informatie-avonden) de informatievoorziening rond het windpark zo goed mogelijk in te steken.	Nee

Zienswijze 7				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	<p>Windpark Geefsweer bevindt zich op 6-10 km afstand van de Wetterradar Emden en daarmee binnen de 15km beschermingsafstand van de radar.</p> <p>Het verzoek van de Deutsche Wetterdienst (DWD) is om de windturbines in verband met storing van de radar zo laag mogelijk te houden / aan te sluiten bij de bestaande turbines. Tevens meldt de Deutsche Wetterdienst dat men voornemens is om de radar te verplaatsten van Emden naar het eiland Borkum. Hier is echter nog geen zekerheid over. Mocht de radar worden verplaatst naar Borkum dan vormt het windpark Geefsweer geen belemmering meer voor de radar.</p>	<p>De DWD hanteert voor zichzelf een beschermingszone van 15 kilometer rondom de radarpost. Voor zover bekend bevinden zich 255 windturbines binnen deze zone, waarvan 81 windturbines in Nederland en 174 in Duitsland zelf.</p> <p>Windpark Geefsweer bevindt zich ten zuiden van Windpark Delfzijl Noord (19 turbines) en ten westen van Windpark Delfzijl Zuid (34 turbines), wat naar onze mening betekent dat er geen nieuwe storingslocatie zal optreden. Verder is van de zijde van de DWD niet inzichtelijk</p>	Nee

			<p>gemaakt dat de realisatie van deze windturbines op zichzelf een zodanige toevoeging aan de mogelijke verstoring leveren dat hierom de windturbines niet gerealiseerd zouden mogen worden.</p> <p>Gezien het belang van opwekking van duurzame energie is in het licht van het voorgaande geen aanleiding de besluitvorming aan te passen.</p>	
--	--	--	--	--

Zienswijze 8				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	<p>Indiener verwijst naar zijn reactie van 2 maart 2017 over het bestemmingsplan waarvan . inhoud hier als herhaald en ingelast gezien.</p> <p>Een beantwoording van de punten uit het bovengenoemde reactie van indiener is door indiener niet gevonden. Hier wordt nadrukkelijk om gevraagd.</p> <p>Daarnaast wordt erop gewezen dat het dorp Ditzum een landelijk erkend recreatiecentrum is. Bijna 100.000 gasten bezoeken ieder jaar de gemeente Jemgum. Daarom is het vanuit landschappelijk en toeristisch oogpunt vereist, dat de windparken Geefsweer en Oosterhorn geen afbreuk doen aan de plaatsen aan de Dollard.</p>	<p>Het advies van 2 maart 2017 heeft betrekking op het voorontwerpbestemmingsplan Oosterhorn. Het klopt dat betreffende reactie van indiener niet beantwoord is in de procedure voor de vergunning van windpark Geefsweer. Het gaat immers om twee verschillende projecten met elk eigen procedure(s).</p> <p>Gelet op situering van windpark (ten zuidwesten van de reeds gerealiseerde dan wel te realiseren windparken) kan de verwachting worden uitgesproken dat windpark Geefsweer voor Jemgum op landschappelijk en toeristisch oogpunt geen effect zal hebben.</p> <p>Deze opmerkingen vormen geen aanleiding om de vergunning aan te passen.</p>	Nee

Zienswijze 9				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	<p>In de reactie van indiener tijdens het vooroverleg heeft indiener gevraagd om een uitwerking van de benodigde opgave voor de waterbergingscompensatie. Dit is nog niet verder uitgewerkt, wel is aangegeven dat er voor de benodigde compensatie advies aan het waterschap gevraagd zal worden. Indiener verwacht dat er vóór het indienen van een vergunning/melding afstemming plaats vindt aan de hand van een uitgewerkt plan voor alle water gerelateerde zaken. Op dat moment kan ook nader afgestemd worden voor welke zaken een watervergunning of melding noodzakelijk is. Indiener ziet dat graag nog aangevuld in de stukken.</p>	<p>In de ruimtelijke onderbouwing is de watercompensatie opgenomen. Het plan leidt tot een maximale toename van verhard oppervlak van 24.980 m2. Hiervoor zal ter compensatie ca. 2 miljoen liter water (2.000 m3) waterberging plaatsvinden. Voor dit plan wordt in lijn met het beleid van het waterschap een melding gedaan.</p>	Nee

Zienswijze 10				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	<p>Indiener geeft aan niet tegen windenergie te zijn. De wijze waarop de provincie Groningen de locatiekeuze afdwingt vervult indiener met zorg. Temeer daar nu bekend is geworden dat technische ontwikkelingen om duurzame energie te winnen op zee en het Rijk de ontwikkelaars de mogelijkheden biedt om uitbreiding van een windpark op zee zonder subsidie te realiseren.</p> <p>De vraag die indiener stelt is: wat weegt nu zwaarder, een paar jaar uitstel voor een windpark op</p>	Zie onze reactie onder 5-6	Nee

		zee, of het verpesten van ons mooi woon- en leefomgeving, waar het gebied 30 jaar hinder van zal ondervinden.		
2	1	<p>Indiener geeft aan dat ook de discussie over het eerlijk delen van de lusten en lasten dan kan doen verstommen en de saamhorigheid in stand kan blijven. Dit temeer, omdat de overheid verwacht dat mensen steeds meer en meer op elkaar zijn aangewezen.</p> <p>Advies van indiener is, stop met deze tunnelvisie. Overleg met het ministerie van Economische Zaken en verzet de bakens. Het bespaart belastinggeld waarmee in deze tijd noodzakelijker doelen mee gefinancierd kunnen worden.</p>	Zie onze reactie onder 4-9	Nee
3		<p>Ook de gemeente Delfzijl is/was volgens indiener tegen locatie windpark Geefsweer, maar de gemeente verzet zich niet tegen de locatiekeus.</p> <p>Het project windpark Geefsweer ligt gelegen in het 'bestemmingsplan Zuid' van de gemeente Delfzijl en heeft een agrarische bestemming [geen industriële bestemming]. De locatiekeuze had volgens indiener ook elders in de provincie gerealiseerd kunnen worden en behoefde niet te worden opgenomen als windenergielocatie Delfzijl als concentratiegebied voor grootschalige windenergie.</p>	De afweging om Geefsweer toe te voegen aan het Concentratiegebied is door Provinciale Staten op 29 mei 2013 genomen. De aanwijzing van het gebied hangt samen met de verhoogde taakstelling én het feit dat Provinciale Staten vast wenste te houden aan het concentratiebeleid.	Nee
4		Indiener stelt dat provincie kiest voor concentratie, dus voor meer overlast (lawaaï/slagschaduwen/ hoge molens) meer zorgen, meer leegloop, meer financiële en landschappelijke schade. De provincie kiest volgens indiener met volle verstand voor hinder en overlast voor mensen in het woongebied die al met een cumulatie van problemen te maken hebben. Aardbevingen, wegtrekkende jeugd, versnelde vergrijzing, tanende welzijnsvoorzieningen, kwetsbare middenstand, moeilijk verkoopbare woningen en leegstand- problematiek met alle nare gevolgen die het heeft voor de leefbaarheid in het gebied. In de zienswijze wordt genoemd dat de impact van de concentratie van de windparken in het woongebied van indiener voor de bewoners dan ook enorm is.	Zie onze reactie onder 4-9 en 4-8.	Nee
5		Indiener verwacht ondanks zijn zienswijze dat de provincie op de ingeslagen weg door zal gaan met het ontwikkelen van de ingezette windpark. Daarom verwacht indiener dat de provincie aangeeft op welke wijze de provincie het mooie landschap van/bij indiener opnieuw gaat inrichten.	Gelet op de Provinciale taakstelling en de uitkomsten van de onderzoeken in het kader van het MER en de omgevingsvergunning zijn er geen redenen om de vergunning niet te gaan verlenen. Naast de extra bijdrage voor het gebiedsfonds én de bijdrage voor de Dorpsherberg Lanting willen wij ons ook nog hard maken voor een dorpsmolen.	Nee
6		<p>Indiener vindt dat het provinciaal bestuur daartoe de noodzakelijke middelen beschikbaar moet stellen, ofwel dient te verhalen op de ontwikkelaar. Door verschillende bewoners zijn volgens indiener al eerder voorstellen gedaan, maar steeds door uw gedeputeerde van de hand gegaan, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doortrekken van het ecologische hoogstructuur van het Hondhalstermaar naar Schildmeer; - Oppakken van de vaarrecreatie 'Rondje Noord' van Blauwe Stad, Hondhalstermaar, richting Meedhuizen (Afwateringskanaal) naar Schildmeer >> Meerstad; - Veilige (recreatieve) fietsroute Wagenborgen >> Appingedam; - Recreatiemogelijkheden versterken rondom Hondhalstermeer, waaronder vaarrecreatie met b.v. elektrische bootjes mogelijk te maken; - Verbeteren de provinciale weg door Wagenborgen (wettelijke 30 km weg van maken). <p>Ook van de provincie Groningen had indiener verwacht in elk geval een aantal varianten en of mogelijkheden te horen. Enkel een bedroevende mededeling dat de provincie een 'inspanningsverplichting' toezegde.</p>	Indiener heeft inderdaad gelijk dat de Provincie op de ingebrachte voorstellen heeft aangegeven zich daar voor in te willen spannen. Dat heeft met name te maken met het feit dat de Provincie niet overal het bevoegde gezag is, maar ook dat dergelijke projecten hun eigen planologische procedures én financieringsproblematiek kennen. Wel zijn wij bereid om op ambtelijk niveau tijd en capaciteit vrij te maken om te kijken of de genoemde voorstellen te realiseren.	Nee
7 PROV		<p>Indiener benoemt dat naast de genoemde mogelijkheden voor de provincie om onze regio sociaaleconomisch te versterken, indiener daarnaast een klemmend beroep doet op de provincie en leden van de Staten, wanneer windpark Geefsweer doorgaat, de burgers via de klankbordgroep ruimschoots te faciliteren die inwoners en klankbordgroep met raad en daad bijstaat, door;</p> <p>a. periodiek de inwoners in het gebied te informeren over de ontwikkelingen van de windpark Geefsweer (nieuwsflitsen) ;</p>	De klankbordgroep wordt op dit moment al ambtelijk ondersteunt en dat zullen wij blijven doen. De door indiener ingediende onderwerpen kunnen onderdeel uitmaken van de ondersteuning.	Nee

	<p>b. kennis en know how beschikbaar stellen ter ondersteuning van de burgers (klankbordgroep) op welke wijze de lusten en lasten tussen de direct omwonenden en overigen als gevolg van hinder van de windmolens ruimschoots gecompenseerd kunnen worden;</p> <p>c. de bijdrage die de omwonenden van 'windpark uitbreiding Zuid' krijgen, ook geldend maken voor windpark Geefsweer (gelijke monniken, gelijke kappen);</p> <p>d. de compensatie van € 1050,- per Mwh per molen per jaar onverkort beschikbaar stellen voor 'projecten' door b.v. voor het realisering van een dorpswindmolen waar het gebied profijt van kan hebben.</p> <p>e. onder c en d. genoemde bijdrage/compensatie tekort zal compensatie in overleg met partijen nader moeten plaatsvinden (provincie/gemeente/ ontwikkelaar en of de grondeigenaren) om het tekort door een extra bijdrage uitvoerbaar te maken.</p> <p>f. te onderzoeken of realisatie en exploitatie van een dorpswindmolen financiële voordelen oplevert voor inwoners van het windparkgebied Geefsweer. De dorpswindmolen wordt door velen als een financiële versterking gezien en kan de betrokkenheid bij het park vergroten. Ik wil het provinciaal bestuur verzoeken op voorhand hier positief op te reageren door samen met de Klankbordgroep en deskundigen mee te denken en dit plan te faciliteren. Hierbij uitgaande dat een aantal modellen op haalbaarheid en financiële deelname wordt uitgewerkt; rekening houdend met onderstaande:</p> <ul style="list-style-type: none"> o het compensatiefonds van € 1050,- per Mwh per molen per jaar contant maken o door een bijdrage uit de Provinciale Energiefonds o door een achterstallige lening verstrekken (zonder rente) o uitgifte aandelen of obligaties aan omwonenden. <p>Doel van de dorpswindmolen zou kunnen zijn: met extra inkomen uit de dorpswindmolen de dorpen Meedhuizen – Wagenborgen en Farmsum versneld in een nader te bepalen jaar volledig energieneutraal te maken. Dit desgewenst in relatie en uitwerking met 'NAM gelden, ter versterking van de woon- en leefomgeving.</p>		
8	<p>Indiener stelt voor dat de afbakening van de fonds-windparken in stand moet blijven, zodat de binding met het windpark en de inwoners optimaal blijft. De gemeente Delfzijl is volgens indiener voorstander om alle Delfzijlse compensatiefonds (windfondsen) onder 1 bestuur te laten vallen. Indiener zou het op prijs stellen als de Provinciale windpark Geefsweer een zelfstandige status te geven.</p>	Op dit moment is er geen sprake van het samenvoegen van de diverse windfondsen.	Nee
9	<p>Indiener verzoekt de provincie met een open mind naar voorstellen en zienswijzen van indiener te kijken. Indiener benoemt dat het beleid van de provincie hopelijk niet in beton is gegoten, maar door voortschrijden inzicht voor verbetering vatbaar.</p> <p>De plannen zijn volgens indiener behoorlijk dichtgetimmerd. De Milieu Effect Rapportage (MER) is opgesteld en de toetsingsregels vastgesteld. Langs deze maatlat zullen de opmerkingen hopelijk niet alleen worden beoordeeld, ten voordele van de ontwikkelaar/investeerder. Indiener vraagt wat de ontwikkelaar/investeerder nog meer kan betekenen voor het gebied in bv. het realiseren van de dorpswindmolen. Dit kan bv. door het delen van kennis en een bijdrage leveren om dit mogelijk te maken.</p>	Zie onze reactie onder 4-9 en 4-10. Op dit moment zijn de initiatiefnemers lid van de Klankbordgroepen en via deze weg kunnen initiatiefnemers hun kennis inbrengen en wellicht ook extra bijdragen.	Nee
10	<p>Indiener merkt op dat de emotionele schade waar indiener als inwoners 30 jaar mee te maken krijgen enorm groot is. Indiener vindt dan ook dat de provincie genegen moet zijn om andere vormen van compensatie toe te passen (dan te verschuilen achter planschade) wanneer het wonen de draaglast de draagkracht van het wonen tussen de wieken de direct omwonenden te boven gaat. Indiener vraagt om voor deze categorie inwoners een redelijke maatschappelijke opkoopregeling te maken (zoals de Moerdijkregeling), als de verkoop van hun opstal stagneert en verhuizing een 'must' is geworden.</p>	Zie onze reactie onder 4-10.	Nee
11	<p>Indiener verwacht dat de provincie de noodzaak van windpark Geefsweer nog eens nader</p>	Zie onze reactie onder 5-6. Wij zullen de voorstellen van indiener proberen in de praktijk te	

	beoordeelt tegen de nieuwe technische mogelijkheden op zee. Mocht de provincie desondanks anders besluiten, dan vraagt indiener om dit gebied een warm hart toe te dragen door de voorstellen en zienswijze van indiener serieus te nemen.	brengen.	
--	---	----------	--

Zienswijze 11 (gelijkluidend met zienswijze 5, tweemaal ingediend)				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1		Indiener stelt dat de windturbines op zeer korte afstand van de woning van cliënten worden geplaatst. Zij vrezen daardoor onevenredige effecten op het woon- en leefklimaat. Er bestaat voornamelijk vrees voor geluidsoverlast en de effecten van slagschaduw.	In het Besluit activiteiten inrichtingen milieu, oftewel het Activiteitenbesluit, zijn de eisen opgenomen waaraan windturbines in Nederland dienen te voldoen. De geluidsnormen zijn opgenomen in Artikel 3.14a. Hierin is vastgelegd dat een of meer windturbines op de gevel van geluidsgevoelige bebouwing (bijvoorbeeld woningen) dienen te voldoen aan de norm van ten hoogste 47 dB Lden en aan de 41 dB Lnight. In de Nederlandse wetgeving wordt uitgegaan van gemiddelden. In de praktijk komt de 47 dB Lden norm op een gemiddelde geluidsbelasting van 41 dB, de geluidsbelasting op een woning waar precies voldaan wordt aan de norm zal bij inwerkingtreding van de windturbines (ca. 90% van de tijd) variëren tussen de 38 en 46 dB. De geluidsnormen, die mede bepalend zijn voor de afstand tussen geluidsgevoelige bebouwing en windturbines, garanderen niet dat omwonenden geen enkele hinder ondervinden. Voor slagschaduw geldt dat er op grond van artikel 3.14 van het Activiteitenbesluit in de Regeling Activiteitenbesluit nadere eisen zijn gesteld ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschildering. Windturbines dienen aan deze eisen te voldoen en een windturbine is, wanneer er normoverschrijding kan plaatsvinden (maximaal 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar), voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine tijdig afschakelt om te voorkomen dat de norm voor slagschaduw wordt overschreden bij slagschaduwgevoelige objecten (waaronder woningen).	Nee
2		Cliënten van indiener vrezen dat de aanwezigheid van de windturbines een negatief effect heeft op de ruimtelijke aantrekkelijkheid van het gebied en daarmee op de waarde van de woning.	De invloeden op het landschap zijn omschreven in het MER en de ruimtelijke onderbouwing. Indiërs kunnen – bij verwachte waardedaling van de woning – een verzoek om planschade indienen. Dit recht is opgenomen in "Afdeling 6.1 Tegemoetkoming in schade" van de Wet ruimtelijke ordening.	Nee
3		Cliënten van indiener stellen dat er te weinig maatschappelijk draagvlak is voor dit plan.	Gedeputeerde Staten dienen in de besluitvorming in het kader van een goede ruimtelijke ordening een belangenafweging te maken. Daarbij wegen zij het belang van het initiatief af tegen de ingebrachte zienswijzen. Draagvlak is daarbij een lastig bij de besluitvorming te betrekken aspect, maar wordt dus wel meegewogen.	Nee
4		Cliënten van indiener vinden het beeld bevestigd dat de plannen zijn toegeschreven naar de wensen en financiële belangen van de initiatiefnemers.	Op verzoek van initiatiefnemers heeft een versnelling van de procedure plaats gevonden. In ruil voor deze versnelling zijn initiatiefnemers bereid de bijdrage aan het gebieds fonds te verhogen en mee te betalen aan de aankoop van de Dorpsherberg Lanting. Daarnaast zijn zij bereid om met de Provincie in gesprek te gaan over een dorpsmolen. In de planvorming is dus ook rekening gehouden met de omgeving.	Nee
5		Cliënten van indiener verzoeken om vanaf nu, nu er nog sprake is van een ontwerp, serieus rekening te houden met de belangen van alle bewoners van het gebied, waaronder cliënten van indiener.	Tijdens de procedure zijn er verschillende momenten geweest waarop betrokkenen konden reageren op de ter inzage gelegde stukken (NRD, MER en ontwerpvergunningen), door middel van inloopavonden en de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen. Op de ingediende zienswijzen op het NRD is door de provincie een reactie gegeven. Verder zal Gedeputeerde Staten altijd de belangen van omwonenden meenemen in de besluitvorming.	Nee
6		Cliënten van indiener zijn de mening toegedaan dat er geen noodzaak bestaat tot realisatie van een windpark met grotere molens. Er zijn volgens cliënten van indiener alternatieve mogelijkheden om de energiedoelstellingen te bereiken. Alternatieven die wel voldoende draagvlak hebben bij inwoners, lokale politiek en het bedrijfsleven. Windpark Geefswear is, naar de mening van cliënten van indiener niet nodig. Daarbij wordt verwezen naar een tabel waarin opgeteld meer dan 855,5 MW (taakstelling van provincie	Vanuit de wens klimaatverandering te beperken en de overstap te maken naar een energievoorziening op basis van duurzame energiebronnen zijn landelijk en provinciaal doelstellingen gesteld voor het opwekken van duurzame energie. Windenergie is op dit moment één van de meest rendabele vormen van duurzame energie in Nederland. Voor windenergie is landelijk dan ook een ambitieuze doelstelling van 6.000 MW afgesproken voor 2020. De provincie Groningen heeft daarvoor afspraken gemaakt met het Rijk en realiseert een belangrijk deel van deze opgave en heeft onder andere de locatie in Geefswear	Nee

	Groningen) is genoemd.	aangewezen. In het MER (zie onder andere hoofdstuk 4 uit het MER) is nader ingegaan op deze achtergrond. Dit laat zien dat er een groot belang is gelegen in de realisatie van windenergie en de realisatie van Windpark Geefsweer ter plaatse. Voor wat betreft de taakstelling is het met zekerheid te bevestigen dat het windpark Geefsweer noodzakelijk is om de gewenste 855.5MW te halen. Windpark Geefsweer is daarom ook in de aangehaalde tabel opgenomen. Voor wat betreft de realisatie van zonnenvelden wordt geantwoord dat de Provincie ook hier vol op inzet, om een duurzame energietransitie te krijgen is inzet nodig op alle duurzame manieren van energieopwekking. Er is echter geen sprake van een keuze tussen wind- of zonne-energie, aangezien beide bronnen noodzakelijk zijn voor het halen van de doelstellingen voor duurzame energie. Verder kan nog worden opgemerkt dat het ruimtebeslag voor een zonnepark met dezelfde opbrengst als een windturbine(park) nog steeds vele malen groter	
7	Cliënten van indiener zijn niet tegen windenergie maar vinden dat de getallen (tabel) alleen mogelijk is wanneer er voldoende maatschappelijk draagvlak bestaat. Cliënten van indiener vinden het onjuist dat het Rijk bij het onderhavige plan compleet voorbij gaat aan dit uitgangspunt.	Zie onze reactie onder 5-3 en 5-6.	Nee
8	Herstructurering is naar de mening van cliënten van indiener volstrekt onnodig.	In het kader van herstructurering is van belang dat het windpark niet kan worden gerealiseerd zonder de amovering van de reeds aanwezige windturbines	Nee
9	Cliënten van indiener zijn van mening dat de provincie krampachtig en onvoldoende gemotiveerd vasthoudt aan het in de structuurvisie Windenergie op Land opgenomen uitgangspunt dat de duurzame energiedoelstellingen via het realiseren van windparken bereikt moet worden.	Zie onze reactie onder 5-6	Nee
10	Er wordt volgens cliënten van indiener ten onrechte geen aandacht besteedt aan de potentie van zonne-energie. Behalen van energiedoelstellingen met draagvlak kan eenvoudig gerealiseerd met gebruikmaking (en intensivering) van de potentie van zonne-energie. Er bestaat gelet hierop vanuit ruimtelijk opzicht geen enkele noodzaak meer voor de (herstructurering van) windpark Geefsweer. Cliënten van indiener vinden dat daar redelijkerwijs van af moet worden gezien.	Zie onze reactie onder 5-6	Nee
11	Cliënten van indiener pleiten voor zonnepanelen in plaats van winturbines (minder ruimte, minder overlast, meer opbrengst) Een beter alternatief.	Zie onze reactie onder 5-6.	Nee
12	Cliënten van indiener wijzen er op dat de provinciale coördinatie-regeling onterecht is toegepast nu er geen inpassingsplan is opgesteld, althans niet bij de ter inzage gelegde stukken is bijgevoegd.	Op grond van artikel 9f lid 1 Elektriciteitswet (E-wet) coördineren Gedeputeerde Staten (GS) de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten, aangewezen op grond van artikel 9d, eerste lid, ten behoeve van de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in artikel 9e, eerste lid. Hiertoe behoren ook de besluiten die thans voorbereid worden. Artikel 9e eerste lid geeft aan dat het hier om windparken gaat met een vermogen van tussen de 5 en 100 MW. Artikel 9f lid 5 E-wet verklaart artikel 3.33, tweede en vierde tot en met zesde lid, van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van overeenkomstige toepassing. Artikel 3.33 tweede en vierde tot en met zesde lid van de Wro betreft de Provinciale Coördinatie-regeling (PCR). Deze is dus van rechtswege van toepassing op windparken met een vermogen van tussen de 5 en 100 MW. Deze toepasselijkheid is niet afhankelijk van het opstellen van een inpassingsplan	Nee
13	Een meetnetwerk ten behoeve van geluid en slagschaduw ontbreekt waardoor is uiteindelijk geen handhaving mogelijk geven cliënten van indiener aan.	Voor slagschaduw geldt dat de stand van de zon een vast gegeven is. Hierdoor is het mogelijk om voor elke datum en elk tijdstip en voor elk breedtegraad (bijvoorbeeld een windturbine) het tijdvak te bepalen wanneer er slagschaduw kan vallen op een bepaald punt. Wanneer er slagschaduw valt op bijvoorbeeld een woning zal dit worden bijgehouden en wanneer de norm (5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar) wordt overschreden, zal de automatische stilstandvoorziening in werking treden. Voor geluid geldt dat wanneer er getwijfeld wordt of een windpark voldoet aan de wettelijke eisen dat er handhaving dient plaats te vinden. Voor geluid dient er bij de bron gemeten te worden of de windturbine niet meer geluid produceert dan volgens de vergunde waarden.	Nee

			Wanneer uit onderzoek inderdaad blijkt dat niet voldaan wordt aan de eisen wordt het windpark stilgezet en kan het bevoegd gezag overgaan tot het opleggen van een sanctie. De exploitant moet het probleem oplossen voordat de windturbines weer in werking mogen treden.	
14		De referentieturbines voldoen niet aan Best Beschikbare Technieken aldus cliënten van indiener; Er zijn thans nieuwe, effectievere windturbines beschikbaar. Door meer energieopbrengst per windturbine kunnen minder windturbines worden gerealiseerd terwijl de energiedoelstelling gewoon wordt gehaald.	Zie onze reactie onder 4-5.	Nee
15		Cliënten van indiener stellen dat er binnen het ontwerpbesluit onvoldoende en onzorgvuldig is gekeken naar de daadwerkelijke gevolgen van de flora en fauna in het plangebied conform Wet natuurbescherming 2017.	In het ecologisch onderzoek dat ten grondslag ligt aan het MER zijn de effecten op flora en fauna voldoende onderzocht. De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. De inwerkingtreding van de Wnb heeft inhoudelijk weinig verschil ten opzichte van het oude regime tot gevolg, maar één van de belangrijkste aanpassingen betreft de overdracht van de bevoegdheid ten aanzien van de soortenbescherming naar de provincie. De aanvrager heeft op 26 april 2017 een separate aanvraag om vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming ingediend bij de Provincie Groningen. Omdat de aanvraag Wet natuurbescherming is ingediend voordat de aanvraag omgevingsvergunning is ingediend, geldt er geen aanhaakplicht. Wat betreft de effecten voor de flora en fauna wordt dan ook verwezen naar het nog te nemen besluit op grond van de Wnb.	Nee
16		In de ontwerpvergunningen zijn ten onrechte geen zekerheidsstellingen of bankgaranties gevraagd voor de sloop van de windturbines.	In de overeenkomst tussen de initiatiefnemers en grondeigenaren is een clause opgenomen die de verwijdering van turbine en infrastructuur (financieel) borgt na de exploitatiefase. Middels voorschrift 1.8 van de vergunning is voorgeschreven dat de turbines inclusief bijbehorende voorzieningen, zoals grondplaten en hekwerken, na afloop van de vergunningstermijn moeten zijn verwijderd. In de vergunningen is verder geborgd dat installaties of delen van installaties die, gedurende de looptijd van de vergunning, structureel buiten werking zijn gesteld en nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben, in overleg met het bevoegd gezag worden verwijderd tenzij de (delen van de) installaties in een zodanige staat van onderhoud worden gehouden dat de nadelige gevolgen niet kunnen optreden. In het kader van de beslissing op de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouw en milieu is het hebben van een waarborgfonds geen toetsingskader. Het Activiteitenbesluit schrijft voor deze inrichting het stellen van zekerheid niet voor.	Nee
17		Cliënten van indiener stellen dat er onvoldoende onderzoek is gedaan naar de mogelijke negatieve gezondheidseffecten (volksgezondheid, psychische schade die kan optreden door onverkoopbaar worden van woningen)	Uit het RIVM rapport 'Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van bewoners', blijkt dat mensen die dichtbij windturbines wonen vooral last hebben van het geluid dat windturbines met zich meebrengen. Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevings- of levenskwaliteiten verslechtert door de plaatsing van windturbines. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Uit het rapport blijkt dat voor andere directe effecten op de gezondheid geen bewijs is. Bij de te verwachten geluidsniveaus zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek geen andere gezondheidseffecten dan hinder te verwachten, bij een deel van de omwonenden. Enkele onderzoeken suggereren andere effecten, maar deze onderzoeken zijn wetenschappelijk niet sterk genoeg. Recente grote literatuurstudies naar de gezondheidseffecten van windturbines (Knopper en Ollson, 2011 en Massachusetts Department of Environmental Protection 2012), het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (2013) en het congres Wind Turbine Noise (2013) concluderen dat directe effecten op gezondheid, anders dan hinder, onwaarschijnlijk zijn. Stress (met diverse oorzaken) verklaart mogelijk de genoemde klachten. Of (ernstige) hinder en slaapverstoring zullen optreden is niet alleen afhankelijk van het geluidsniveau, maar ook van contextuele en	Nee

			<p>persoonlijke factoren. Het voorspellen van de klachten is daarom moeilijk. Ernstige hinder kan via stress tot andere klachten leiden. Het is dan heel moeilijk te bepalen hoe groot het aandeel van de windturbines hier in is, naast andere oorzaken van stress.</p> <p>Overigens vormen psychische effecten geen onderdeel van het beoordelingskader van een MER.</p>	
18		<p>Cliënten van indiener zijn van mening dat ten onrecht geen onderzoek is gedaan naar het achtergrondgeluid en dringen er op aan om dat wel te doen en op basis daarvan zo nodig maatwerkvoorschriften te stellen.</p>	<p>In de Nota van toelichting op het Activiteitenbesluit wordt de aanwezigheid van een ander windpark en een stiltegebied aangehaald als mogelijke bijzondere omstandigheden, maar het feit dat het in onderhavige gebied stil is, leidt niet per definitie tot de conclusie dat er sprake is van een bijzondere lokale omstandigheid waarvoor maatwerkvoorschriften moeten worden opgelegd. Dat blijkt ook uit de uitspraken van de Raad van State en rechtbanken. Daarom is de provincie van oordeel dat het constateerde lage achtergrondgeluidniveau niet leidt tot een zodanig bijzondere omstandigheid dat in casu moet worden overgegaan tot het opleggen van maatwerkvoorschriften en het meten van het achtergrondgeluid.</p>	Nee
19		<p>De normen voor slagschaduw en geluid zijn vastgelegd in de wet zonder dat daarvoor een milieueffectrapport is opgesteld. Deze normen moeten volgens cliënten van indiener wegens strijd met het recht buiten toepassing worden gelaten. Pas nadat een onderzoek blijkt dat deze normen omwonende voldoende beschermen zijn de normen weer toepasbaar. Zolang daar onzekerheid over bestaat kan de provincie niet goed beoordelen of het windpark het woon- en leefklimaat ter plaatste niet al te erg aantast en valt dus ook niet vast te stellen dat het inpassingsplan in overeenstemming is met het vereiste van een goede ruimtelijke ordening.</p>	<p>Deze normen zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Voor beiden geldt dat er geen MER-plicht op grond van het Besluit m.e.r. voor bestaat. Het is dan ook niet nodig om deze normen buiten toepassing te laten. Bovendien bestaan deze normen ter bescherming van omwonenden. Het niet toepassen van deze normen zou dan ook betekenen dat er geen beperking is voor het windpark ten aanzien van de hinder van geluid en slagschaduw. Overigens is uiteraard bij het opstellen van betreffende normen onderzocht wat de effecten op het woon- en leefklimaat is</p>	Nee
20		<p>Cliënten van indiener stellen dat uit de rapporten duidelijk blijkt dat Cliënten van indiener slagschaduw zullen ondervinden. Een stilstand is volgens Cliënten van indiener nodig.</p>	<p>Indien de norm van 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar bij de woning wordt overschreden, moet de windturbine worden stilgezet (met behulp van een</p>	Nee
21		<p>Cliënten van indiener stellen dat de economische uitvoerbaarheid van het plan niet is aangetoond omdat in het ontwerpbesluit zonder nadere motivering wordt gesteld dat de investeringen worden terugverdiend. Nadere onderbouwing wordt gevraagd.</p>	<p>De initiatiefnemers van het project zullen bij de ontwikkeling van windturbines uiteraard rekening houden met de financiële haalbaarheid van het project. De SDE+-regeling maakt het voor marktpartijen in beginsel mogelijk om windenergieprojecten rendabel te exploiteren. Na de realisatie van de windturbines is de eigenaar c.q. exploitant primair verantwoordelijk voor de exploitatie en het onderhoud van het windpark.</p>	Nee

Zienswijze 12				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	<p>Indieners hebben ook een reactie ingediend op de NRD. Daarbij is aangegeven dat er onder de bewoners geen maatschappelijk draagvlak is voor het windpark. Uit niets blijkt dat de belangen van de indieners op reële wijze zijn meegenomen in de afwegingen voor het ontwerpbesluit. Indieners zijn van mening dat het besluit thans niet voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening.</p>	<p>Zie onze reactie onder 5-5</p>	Nee
2	2	<p>In de klankbordgroep wordt gediscussieerd over een gebiedsfonds. De voorgestelde tegemoetkoming weegt volgens de indieners op geen enkele wijze op tegen de lasten die de komende decennia worden ondervonden. Indieners geven aan dat landeigenaren €60.000 per jaar krijgen per windturbine.</p> <p>Compensatie weegt niet op tegen de negatieve gevolgen van windpark Geefsweer. Indieners willen geen windmolenpark in hun woon- en leefomgeving. Er is geen draagvlak.</p>	<p>Deze reactie betreft geen inhoudelijke argumenten.</p>	Nee
3	3	<p>Indieners geven aan dat hun woningen tot de 20 woningen behoren die in ernstige mate overlast ondervinden van geluid en slagschaduw. Bij geluid is geen rekening gehouden met cumulatieve effecten.</p> <p>Indieners verzoeken bij de besluitvorming in belangrijke mate rekening te houden met de cumulatieve overlast van alle ruimtelijke ingrepen.</p> <p>Een meetnetwerk ten behoeve van geluid of slagschaduw ontbreekt.</p> <p>Het inpassingsplan is niet in overeenstemming met het vereiste van een goede ruimtelijke ordening.</p>	<p>Voor windturbinegeluid geldt dat er getoetst moet worden aan het Activiteitenbesluit. De Nederlandse geluidsregelgeving kent echter geen specifieke normen voor de gecumuleerde geluidsbelasting van (verschillende) geluidsbronnen. Voor Windpark Geefsweer is weldegelijk rekening gehouden met omliggende geluidsbronnen. De provincie Groningen wil een goede leefomgevingskwaliteit borgen en heeft daarom in de Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl een norm van L_{cum} (gecumuleerd) vastgesteld. Dit is vergelijkbaar met een blootstelling aan een L_{cum} tot en met 65 dB op gevels van woningen.</p> <p>Het plangebied Geefsweer kent geen overige substantiële bronnen van verkeer- of industrielawaai,</p>	Nee

			<p>waardoor cumulatief geluidsbelasting nooit boven de 65 dB kan uitkomen. Hieruit kan geconcludeerd worden dat realisatie van Windpark Geefsweer niet strijdig zal zijn met het uitgangspunt voor het milieuaspect geluid uit het Integraal Milieubeleidsplan 2013-2016 van de provincie Groningen.</p> <p>Voor geluid geldt dat wanneer er getwijfeld wordt of een windpark voldoet aan de wettelijke eisen dat er handhaving dient plaats te vinden. Voor geluid dient er bij de bron gemeten te worden of de windturbine niet meer geluid produceert dan volgens de vergunde waarden. Wanneer uit onderzoek inderdaad blijkt dat niet voldaan wordt aan de eisen wordt het windpark stilgezet en kan het bevoegd gezag overgaan tot het opleggen van een sanctie. De exploitant moet het probleem oplossen voordat de windturbines weer in werking mogen treden.</p>	
4	3	De normen voor geluid en slagschaduw zijn vastgelegd in de wet zonder dat in het kader van de voorbereiding van de betrokken wetgeving een milieueffectrapport is opgesteld. Conform een uitspraak van het hof van justitie van de Europese Unie is dit wel noodzakelijk. De wettelijke geluids- en slagschaduwnormen moeten dan ook wegens strijd met het recht buiten toepassing worden gelaten. Toepassing van deze normen is pas weer denkbaar als uit onderzoek blijkt dat deze normen de omwonenden voldoende beschermen tegen geluid en slagschaduw.	Zie onze reactie onder 5-19	Nee
5	3	Indieners zijn van mening dat het unieke landschap, dat is opgenomen op de Werelderfgoedlijst van Unesco, op nummer 1 moet worden gesteld en het landschap niet moet worden verkwanseld.	<p>De plaatsing van windturbines heeft een impact op het landschap. Deze impact wordt veelal als negatief ervaren. Echter, de wijze waarop windturbines worden geplaatst, bijvoorbeeld ten opzichte van een landschapsstructuur of ten opzichte van elkaar, kan bijdragen aan de leesbaarheid van een opstelling. Om te komen tot een goede ruimtelijke ordening is in het MER gekeken naar de impact van verschillende windturbineopstellingen op het landschap. Een dergelijk beschouwing versterkt de ruimtelijke onderbouwing voor een gekozen opstellingsvariant.</p> <p>Windlocatie Geefsweer is een gevolg van jarenlang provinciaal windbeleid, waarin de opwekking van duurzame energie door middel van windenergie plaatsvindt in concentratiegebieden. Met deze concentratiegebieden wordt getracht het overige landschap in de provincie te vrijwaren van windturbines. De geschiktheid van de locatie is eerder onderzocht en beoordeeld (MER Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl), daarmee staat de locatiekeuze niet meer ter discussie.</p>	Nee
6	4	Indieners geven aan dat windturbinegeluid een groot negatief effect heeft op de gezondheid (irritatie, boosheid, onbehagen, slaapverstoring) en de kwaliteit van leven. Hoewel deze niet aantoonbaar of meetbaar zijn mogen ze niet worden onderschat. Indieners verzoeken om geen risico's te nemen met de gezondheid van de bewoners van Schaapbulten en omgeving	<p>Uit het RIVM rapport 'Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van bewoners', blijkt dat mensen die dichtbij windturbines wonen vooral last hebben van het geluid dat windturbines met zich meebrengen. Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevings- of levenskwaliteiten verslechtert door de plaatsing van windturbines. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Uit het rapport blijkt dat voor andere directe effecten op de gezondheid geen bewijs is.</p> <p>Bij de te verwachten geluidsniveaus zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek geen andere gezondheidseffecten dan hinder te verwachten, bij een deel van de omwonenden. Enkele onderzoeken suggereren andere effecten, maar deze onderzoeken zijn wetenschappelijk niet sterk genoeg. Recente grote literatuurstudies naar de gezondheidseffecten van windturbines (Knopper en Ollson, 2011 en Massachusetts Department of Environmental Protection 2012), het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (2013) en het congres Wind Turbine Noise (2013) concluderen dat directe effecten op gezondheid, anders dan hinder, onwaarschijnlijk zijn. Stress (met diverse oorzaken) verklaart mogelijk de genoemde klachten. Of (ernstige) hinder en slaapverstoring zullen optreden is niet alleen afhankelijk van het geluidsniveau, maar ook van contextuele en persoonlijke factoren. Het voorspellen van de klachten is daarom moeilijk. Ernstige hinder kan via stress tot andere klachten leiden. Het is dan heel moeilijk te bepalen hoe groot het aandeel van de windturbines hier in is, naast andere oorzaken van stress.</p> <p>Overigens vormen psychische effecten geen onderdeel van het beoordelingskader van een MER.</p>	Nee

7	4	Indieners zijn van mening dat de gevolgen van cumulatieve effecten (onder ander het huidige windmolenpark, industriegebied, NAM-locatie, schietbaan, motorcrossterrein en aardbevingen) samen met de effecten van de windmolens kenbaar betrokken dienen te worden bij de besluitvorming.	De beoordeling van de aanvaardbaarheid van het windpark vindt plaats vanuit een goede ruimtelijke ordening. Binnen deze goede ruimtelijke ordening dienen Gedeputeerde Staten alle relevante belangen ten opzichte van elkaar af te wegen.	Nee
8	4,5	Indieners zijn van mening dat er verschillende opties zijn voor alternatieve locaties op land en zee. De provincie maakt echter de keuze om dezelfde groep mensen wederom de dupe te laten zijn van ruimtelijke ontwikkelingen. Hiermee wordt niet voldaan aan het gelijkheidsbeginsel.	Het Rijk heeft in Europees verband de doelstelling afgesproken dat in 2020 14% van de energieconsumptie uit duurzame bronnen komt. Windenergie op land is de komende jaren één van de meest kosteneffectieve wijzen om hernieuwbare energie te produceren. De bijdrage van windenergie op land aan de doelstelling van 14% duurzame energie in 2020 bedraagt 6000 MW opgesteld vermogen in 2020. Deze doelstelling is vastgelegd in de Rijksstructuurvisie Wind op Land (SVWOL) die ook ter inzage heeft gelegen en waartegen zienswijzen konden worden ingediend. De gezamenlijke provincies hebben in IPO verband (Interprovinciaal Overleg) afspraken met het Rijk gemaakt over de verdeling per provincie van de 6.000 MW. De opgave voor de provincie Groningen bedraagt 855,5 MW in 2020. De realisatie van deze opgave is neergelegd in de provinciale Omgevingsvisie Groningen 2016 – 2020. Deze Omgevingsvisie is vastgesteld op 1 juni 2016.	Nee
9	5,6	Indieners geven aan dat het windpark zal leiden tot een forse waardevermindering van de woningen. De planschadevergoeding staat op geen enkele wijze in verhouding met de werkelijke waardevermindering. Uit jurisprudentie blijkt dat woningen binnen een straal van 2,5 kilometer van een (geplande) windmolen te maken hebben met een vermindering van de WOZ-waarde van de woning. Indieners verwachten dat de WOZ-waarde van hun woningen met 12-43% naar beneden moet worden bijgesteld. Indieners verwachten dat hiermee ook de marktwaarde/verkoopwaarde met >40% moet worden afgewaardeerd. Indieners verzoeken om de eigenaren van de woningen die binnen de invloedssfeer van Windpark Geefsweer vallen te ondersteunen om tot een reële tegemoetkoming in de planschade te komen.	Nadeel door wijziging van het planologisch regime, zoals indiener verwacht, wordt in Nederland via het planschaderegime van de Wet ruimtelijke ordening afgehandeld. Indieners kunnen – bij verwachte schade – een verzoek om planschade indienen bij de Provincie Groningen. Dit recht is opgenomen in "Afdeling 6.1 Tegemoetkoming in schade" van de Wet ruimtelijke ordening. Daarbij is er sprake van een vaste werkwijze met daarin ook opgenomen een percentage eigen risico. Daarbij opgemerkt dat waardedaling onder de WOZ een andere benadering kent dan planschade onder de Wet ruimtelijke ordening.	Nee
10	6	Indieners zijn van mening dat er bewust geen fotovisualisaties vanuit het dichtstbijzijnde wooncluster (Schaapbulten) ter inzage zijn gelegd bij de ontwerpvergunning, ondanks herhaaldelijke verzoeken tot het opstellen van deze visualisaties tijdens de klankbordgroep.	Om de impact op het landschap inzichtelijk te maken zijn van diverse gezichtspunten fotovisualisaties gemaakt. Tijdens de informatie-avond is ook een systeem gebruikt waarbij op huisniveau gevisualiseerd kon worden wat de landschappelijke impact van de turbines zijn. Dit systeem is in bezit van de Provincie en kan gebruikt worden om de landschappelijke impact inzichtelijk te maken.	Nee
11	6	Er wordt gesproken over losse woningen die binnen de invloedssfeer van de windmolens vallen. Indieners melden dat hiermee een vertekend beeld wordt geschetst. Schaapbulten is namelijk een gehucht (wooncluster bestaande uit twee agrarische bedrijven en 10 woningen) dat geheel binnen de invloedssfeer van tenminste zes windturbines (geluid en slagschaduw) valt.	Indien deze woningen binnen de invloedssfeer van de windturbines vallen, is dit al weergegeven in de verschillende documenten. Doordat het al is weergegeven ontstaat er geen vertekend beeld.	Nee
12	6	Indieners zijn van mening dat ook rekening moet worden gehouden met de krimp en de aardbevingen.	De beoordeling van de aanvaardbaarheid van het windpark vindt plaats vanuit een goede ruimtelijke ordening. Binnen deze goede ruimtelijke ordening dienen Gedeputeerde Staten alle relevante belangen ten opzichte van elkaar af te wegen.	Nee
13	6,7	Doordat een deel van de bewoners lusten heeft van het windpark en een ander deel lasten ontstaan er scheuren in de leefgemeenschap. De indieners verwachten dat dit zal toenemen en roepen op om te voorkomen dat bewoners tegen elkaar worden opgezet.	Wij hopen dat dit voorkomen wordt door via de Klankbordgroep met alle partijen in gesprek te blijven. Daarnaast zijn wij nog bezig om de lusten en lasten beter te verdelen. Onder meer door proberen een dorpsmolen te realiseren.	Nee
14	7,8	Er is geen noodzaak tot het realiseren van het windpark omdat er alternatieve mogelijkheden, waar wel draagvlak voor is, zijn om de energiedoelstellingen te bereiken. Indieners geven aan dat voor de taakstelling van 855,5 MW er in Geefsweer circa 70 MW moet komen. Volgens de indieners maakt deze vergunning meer dan 855,5 MW mogelijk. De provincie houdt krampachtig vast aan het in de Structuurvisie wind op land opgenomen uitgangspunt dat de duurzame energiedoelstellingen via het realiseren van windparken bereikt moet worden. Er wordt ten onrechte geen aandacht besteed aan zonne-energie, waar wel draagvlak voor is	Het Rijk heeft in Europees verband de doelstelling afgesproken dat in 2020 14% van de energieconsumptie uit duurzame bronnen komt. Windenergie op land is de komende jaren één van de meest kosteneffectieve wijzen om hernieuwbare energie te produceren. De bijdrage van windenergie op land aan de doelstelling van 14% duurzame energie in 2020 bedraagt 6000 MW opgesteld vermogen in 2020. Deze doelstelling is vastgelegd in de Rijksstructuurvisie Wind op Land (SVWOL) die ook ter inzage heeft gelegen en waartegen zienswijzen konden worden ingediend. De gezamenlijke provincies hebben in IPO verband (Interprovinciaal Overleg) afspraken met het Rijk gemaakt over de verdeling per provincie van de 6.000 MW. De opgave voor de provincie Groningen bedraagt 855,5 MW in 2020. Voor de taakstelling is Windpark Geefsweer ook nodig.	Nee
15	8	De provinciale coördinatie-regeling van artikel 3.33 van de Wet ruimtelijke ordening is ten onrechte	Op grond van artikel 9f lid 1 Elektriciteitswet (E-wet) coördineren Gedeputeerde Staten (GS)	Nee

		toegepast. Er is namelijk geen inpassingsplan opgesteld	de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten, aangewezen op grond van artikel 9d, eerste lid , ten behoeve van de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in artikel 9e, eerste lid . Hiertoe behoren ook de besluiten die thans voorbereid worden. Artikel 9 ^e eerste lid geeft aan dat het hier om windparken gaat met een vermogen van tussen de 5 en 100 MW. Artikel 9f lid 5 E-wet verklaart artikel 3.33, tweede en vierde tot en met zesde lid, van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van overeenkomstige toepassing. Artikel 3.33 tweede en vierde tot en met zesde lid van de Wro betreft de Provinciale Coördinatie-regeling (PCR). Deze is dus van rechtswege van toepassing op windparken met een vermogen van tussen de 5 en 100 MW. Deze toepasselijkheid is niet afhankelijk van het opstellen van een inpassingsplan	
16	8,9	De gevolgen voor fauna zijn onjuist / onvolledig in de afweging betrokken. Er is gekeken naar de 'oude' Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet er had gekeken moet worden naar de Wet Natuurbescherming 2017. Met name dient rekening te worden gehouden met het leefgebied van de zeldzame Grauwe Kiekendief en de uitermate zeldzame Steppenkiekendief.	Voor het windpark zal een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming moeten worden afgegeven. Deze is inmiddels aangevraagd en daarbij moet rekening worden gehouden met alle relevante soorten. In dit licht wijzen wij ook nog op het voor de cumulatie van ecologie opgestelde rapport Groningse Windparken, Cumulatie Ecologie, 21 juli 2017 opgesteld. Hieruit blijkt dat ook bij cumulatie significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten.	Nee
17	9	In de ontwerpvergunning zijn ten onrechte geen zekerheidsstellingen of bankgaranties gevraagd voor de sloop van de windturbines.	In de overeenkomst tussen de initiatiefnemers en grondeigenaren is een clause opgenomen die de verwijdering van turbine en infrastructuur (financieel) borgt na de exploitatiefase. Middels voorschrift 1.8 van de vergunning is voorgescreven dat de turbines inclusief bijbehorende voorzieningen, zoals grondplaten en hekwerken, na afloop van de vergunningstermijn moeten zijn verwijderd. In de vergunningen is verder geborgd dat installaties of delen van installaties die, gedurende de looptijd van de vergunning, structureel buiten werking zijn gesteld en nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben, in overleg met het bevoegd gezag worden verwijderd tenzij de (delen van de) installaties in een zodanige staat van onderhoud worden gehouden dat de nadelige gevolgen niet kunnen optreden. In het kader van de beslissing op de aanvraag om omgevingsvergunning voor bouw en milieu is het hebben van een waarborgfonds geen toetsingskader. Het Activiteitenbesluit schrijft voor deze inrichting het stellen van zekerheid niet voor.	Nee
18	9	Indiener stellen dat de economische uitvoerbaarheid van het plan niet is aangetoond omdat in het ontwerpbesluit zonder nadere motivering wordt gesteld dat de investeringen worden terugverdiend. Nadere onderbouwing wordt gevraagd.	De initiatiefnemers van het project zullen bij de ontwikkeling van windturbines uiteraard rekening houden met de financiële haalbaarheid van het project. De SDE+-regeling maakt het voor marktpartijen in beginsel mogelijk om windenergieprojecten rendabel te exploiteren. Na de realisatie van de windturbines is de eigenaar c.q. exploitant primair verantwoordelijk voor de exploitatie en het onderhoud van het windpark.	Nee
19	9	Indieners melden dat er veel onzorgvuldigheden in het ontwerpbesluit zitten en er op veel onderdelen sprake is van een motiveringsgebrek. Indieners verzoeken derhalve om het besluit te weigeren. Er is namelijk geen noodzaak tot herstructureren van het windmolenpark en de provincie overtreedt haar eigen opgelegde regels en uitgangspunten alsmede de Wet ruimtelijke ordening. Indien er wel tot vaststelling van het besluit wordt overgegaan verzoeken de indieners om dat te doen met inachtneming van de zienswijze.	De zienswijze duidt niet waar de onzorgvuldigheden en motiveringsgebreken zich in het besluit bevinden. Besluitvorming dient plaats te vinden met inachtneming van de ingebrachte zienswijzen.	Nee

Zienswijze 13				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Indiener is het niet eens met het voorgenomen Windpark Geefsweer. Indiener verwacht dat de komst van een windpark met 14 turbines op ca. 2 km afstand van zijn woning in samenhang met de aardbevingsproblematiek in dit gebied een negatief effect zal hebben op verkoopbaarheid van de woning.	Zie onze reactie onder 5-2, planschade is het instrument voor compensatie van waardedaling door een planologische maatregel.	Nee
2	1	Indiener is van mening dat het landschap schade ondervindt, en vraagt om meer onderzoek naar geschiktheid van de ondergrond (bevingsgevoelige landschap). Ook stelt indiener dat niet eenduidig is vastgesteld dat er geen gezondheidsrisico's aan	Het akoestisch onderzoek is uitgevoerd conform het reken- en meetvoorschrift windturbines. Hierin wordt gerekend met jaargemiddelden, omdat ook de normstelling uitgaat van jaargemiddelden. Daarin wordt dus al rekening gehouden met verschillen tussen zomer en	Nee

		windturbines zijn door slagschaduw, geluid- en lichtoverlast en dat er geen onderzoeken zijn uitgevoerd over gezondheidseffecten voor mensen op de langere termijn. Het akoestisch onderzoek gaat uit van een theoretisch model, maar er zijn vaak grote verschillen tussen praktijk en theorie. De waarschijnlijk grote fluctuaties in geluidshinder van vooral laagfrequent geluid is volgens indiener in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel van artikel 3:2 van de Algemene Wet Bestuursrecht.	winter. Tevens is in het reken- en meetvoorschrift windturbines de overdracht van laagfrequent geluid niet afhankelijk van de bodemfactor en dus in zowel de zomer als in de winter gelijk. Inspreker geeft aan dat de afstand tot het windpark ca. 2 kilometer is. De kans op hinder is miniem in verband met de lage geluidbelasting op deze afstand. Zie verder onze reactie onder 5-17.	
3	2	Indiener maakt bezwaar tegen de versnelde procedure, deze wordt toegepast voor gunstigere winstprognoses. Dit is volgens indiener in met het zorgvuldigheidsbeginsel.	Zie onze reactie onder 5-4.	Nee
4	2	Indiener stelt dat besluit niet in overeenstemming is met: Zorgvuldigheidsbeginsel (artikel 3:2 AWB),; Evenredigheidsbeginsel (artikel 3:4 AWB), omdat er een groot verschil is tussen de compensatie van de landeigenaren en de compensatie voor omwonenden.	Zie onze reactie onder 5-4, de Wet ruimtelijke ordening geeft in zijn algemeenheid geen mogelijkheden om te sturen in het verschil in compensatie tussen landeigenaren en omwonenden.	Nee
5	2	Indiener stelt dat besluit niet in overeenstemming is met het Fair play beginsel (artikel 2:4 AWB). Dit beginsel staat op gespannen voet met de Crisis- en herstelwet waarmee lagere overheden, zoals een gemeenteraad, en burgers buiten spel worden gezet.	Uit vaste jurisprudentie (zie ABRvS 23september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3003) blijkt dat de Crisis- en Herstelwet niet in strijd is met het fair-playbeginsel. .	Nee
6	2	Windpark Geefsweer zal met de aangekondigde windparken Delfzijl Zuid Uitbreiding en Oosterhorn voor indiener visueel één windpark vormen. Tezamen gaat het om ca. 120 windturbines op een klein oppervlak op geringe afstand van woonbebouwing. Gevolgen zijn: beperking van het woon- en leefgenot, aantasting landschap en woonomgeving, waardedaling en/of onverkoopbaarheid van onroerende zaken, leegloop van het gebied en mogelijke gezondheidsklachten.	Provinciale Staten hebben (zie ook onze reactie onder 10-3) gekozen voor concentratiebeleid. De Structuurvisie Eemsmond - Delfzijl heeft beoordeeld in hoeverre er nog sprake is van een goede ruimtelijke ordening op het moment dat 15 grote projecten gezamenlijk worden uitgevoerd. Onderdeel van deze 15 projecten is het windpark Geefsweer. De conclusie van de Structuurvisie is dat deze 15 projecten gezamenlijk kunnen worden uitgevoerd en er nog steeds sprake is van een goed woon- en leefklimaat. De uitkomsten van de onderzoeken van het MER en omgevingsvergunning onderschrijven deze conclusie. .	Nee
7	2	Indiener benoemt dat er niet is gekeken naar alternatieve locaties. Twee polders, de Joannes Kerkhovenpolder en de Carel Coenraadpolder, hebben vrijwel geen bebouwing en bevinden zich op ca. 5 tot 6 km van het industriegebied Oosterhorn. Het beleid is er volgens indiener op gericht om windparken dicht bij bestaande industrie te realiseren. De afstand tussen Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding tot het industrieterrein Oosterhorn is ongeveer hetzelfde. Dit is volgens indiener strijdig met het zorgvuldigheidsbeginsel.	Zie onze reactie onder 10-3.	Nee
8	3	Bij het besluitvormingsproces is volgens indiener geen rekening gehouden met de maatschappelijk-economische effecten voor dit gebied op langere termijn, terwijl die er wel degelijk zijn. Lagere verkoopwaarden en/of onverkoopbaarheid van onroerende zaken met alle gevolgen van dien, leegloop c.q. verpaupering van het gebied met als gevolg "spookdorpen", maar wat ongetwijfeld zijn weerslag ook zal hebben op een veel groter gebied, zoals verslechtering van lokale economieën. Het welzijn van dit mooie gebied en haar inwoners is volgens indiener in het geding, het geen iets is wat alle bestuurders zich zouden moeten aantrekken, maar wat indiener helaas nog niet heeft kunnen constateren.	Zie onze reactie onder 13-8	Nee

Zienswijze 14				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Het leefgenot van cliënt van indiener wordt volgens cliënt door de realisatie van dit park aangetast. Het gaat hierbij niet alleen om milieuaspecten als geluid, waarvan ik mij afvraag of deze binnen acceptabele grenzen blijft, maar ook om het voortdurend visueel geconfronteerd worden met het windpark. Het windpark wordt gerealiseerd om de woning van cliënt van indiener heen. Dit betekent dat zij elke dag met de windmolens die op zeer korte afstand van hun woning worden gerealiseerd worden geconfronteerd.	De geluid- en slagschaduw effecten door het windpark voldoen aan de wettelijke norm. De landschappelijke effecten van het park zijn afgewogen in het MER.	Nee
2	1	De bouw van de uitbreiding van dit windpark heeft volgens indiener een grote impact op cliënt van	Zie onze reactie onder 4-9, 4-10, 5-2 en 5-17..	Nee

		indiener. Zijn woning wordt veel minder waard. In de conceptplannen is niets terug te vinden over compensatie voor de direct getroffen omwonenden. Dit heeft, zo wordt aangegeven, een grote invloed op de gezondheid van cliënt van indiener. Met name de psychische gevolgen, bijvoorbeeld door het niet kunnen verkopen van een woning, zijn aanwezig en mogen niet worden onderschat.		
3 H	2	<p>Uit de m.e.r. en het ontwerpbesluit komt niet duidelijk naar voren of het maximale geluid enkel ziet het windpark Geefsweer of dat dit tezamen is met windpark Delfzijl-Zuid-uitbreiding. Voor cliënt van indiener is dit van groot belang omdat hij anders geconfronteerd wordt met extra geluidsoverlast. Uit het akoestisch onderzoek is wel naar voren gekomen dat niet voldaan kan worden aan de maximale geluidsbelasting zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit voor de woning van cliënt van indiener.</p> <p>Daar zal volgens de zienswijze met mitigerende maatregelen wat aan gedaan moeten worden. Wat dit dan is, dat is niet bekend omdat het type windturbine dat geplaatst gaat worden nog niet bekend is. Uiteindelijk is straks de omgevingsvergunning definitief voordat bepaald wordt welke type windturbine er geplaatst wordt. Pas dan zal bekend worden hoeveel geluid er teveel is. Voor cliënt van indiener rest er dan niets anders dan passief toekijken hoe zijn belangen wel of niet geborgd worden door uw college. Immers zijn mogelijkheden om zijn rechten in een rechtsgeding te verdedigen zijn dan niet meer aanwezig.</p>	In de onderzoeken naar geluid is ook cumulatie van omliggende windparken opgenomen. Voor zover sprake is van overschrijding van de wettelijke normen zal mitigatie toegepast worden. Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat ook bij cumulatie voldaan zal worden aan de geluidsnormen uit het Activiteitenbesluit. In de Provinciale structuurvisie is tevens opgenomen dat ook met cumulatie geen overschrijding mag plaatsvinden. In de vergunning is daarnaast opgenomen dat wanneer toch blijkt dat met cumulatie de geluidsnormen overschreden worden, overwogen wordt om maatwerkvoorschriften ter beperking van geluidsoverlast op te stellen. In het akoestisch onderzoek is zowel de geluidsbelasting voor WP Geefsweer als het cumulatieve geluidsbelasting in kaart gebracht voor de gehele bandbreedte van de vergunningaanvraag. Wel is er inderdaad nog niet bekend welke type windturbine er geplaatst wordt. Echter, welke type er ook wordt geselecteerd, de windturbines moeten voldoen aan de norm. Voor het aspect geluid zal de initiatiefnemer nog aanvullend onderzoek moeten aanleveren na de windturbinekeuze. Dit om aan te tonen dat deze binnen de bandbreedte past.	Nee
4	2	In de M.E.R. komt naar voren dat de slagschaduw maximaal 5 uur en 40 minuten is zoals wettelijk is vastgesteld. Onduidelijk is of dat dit geldt voor het gehele gebied of alleen voor dit park. Er is al een ontwerp bestemmingsplan voor een ander windpark vlak in de buurt, namelijk windpark Delfzijl-Zuid-uitbreiding. Dat kan volgens indiener niet los gezien worden van Windpark Geefsweer. Wettelijk gezien mag er een totaal zijn van 5 uur en 40 minuten slagschaduw, mijn cliënt verzoekt dan ook dringend om de plannen op elkaar af te stemmen.	De eis uit het Activiteitenbesluit waaraan getoetst wordt geldt logischerwijs ook voor dit park. In het slagschaduwonderzoek alternatieven projectMER Windpark Geefsweer (onderdeel van het MER) is rekening gehouden met de slagschaduw inclusief de overige windparken.	Nee
5	2	De waarde van de woning van cliënt van indiener gaat volgens de zienswijze dermate achteruit dat dit onaanvaardbaar is. Dit dient volgens zienswijze vooraf gecompenseerd te worden en niet achteraf via een planschadeprocedure. Immers de planschadeprocedure is dermate uitgehold dat de kans bestaat dat het gehele risico via de planschadeprocedure voor cliënt blijft. In ieder geval dient vooraf een planschaderisicoanalyse opgemaakt te worden. Deze moet met cliënt van indiener gedeeld worden zodat zij vooraf inzicht hebben op een eventuele planschadevergoeding.	Zie onze reactie onder 5-2. Initiatiefnemers staan garant voor de planschadecosten, het is niet verplicht om vooraf gaande aan het traject een planschaderisico-analyse in te dienen.	Nee
6	2	<p>Indiener benoemt da ter plaatse het bestemmingsplan Buitengebied-Zuid geldend is. De bestemming is agrarischwegdorpenlandschap.</p> <p>Volgens artikel 4 van de regels is het gebied daarmee bestemd voor:</p> <p>De voor 'Agrarisch - Wegdorpenlandschap' aangewezen gronden zijn bestemd voor:</p> <ol style="list-style-type: none"> het agrarisch grondgebruik met uitzondering van bosbouw en houtteelt; de uitoefening van het agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - bouwperceel agrarisch grondgebonden bedrijf'; de uitoefening van het agrarisch bedrijf met een al dan niet in hoofdzaak niet - grondgebonden agrarische bedrijfsvoering, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - bouwperceel gemengd agrarisch bedrijf'; het wonen ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering, ter plaatse van een bouwperceel; cultuurgrond; mestopslag; een baggerspeciedepot, ter plaatse van de aanduiding 'baggerspeciedepot'; <p>Op grond van artikel 4.2.3. lid g en h is het mogelijk om een windturbine te bouwen mits deze binnen een bouwvlak wordt geplaatst en de as van de windturbine maximaal 15 meter hoog is waarbij de wieken maximaal 2/3 van de ashoogte bedragen. De aangevraagde windturbines hebben een minimale ashoogte van 120 meter en een maximale ashoogte van 145 meter. Dat is</p>	Ten aanzien van de ruimtelijke onderbouwing kan worden opgemerkt dat een uitvoerige ruimtelijke onderbouwing onderdeel uit maakt van de aanvraag om vergunning. Er is derhalve geen sprake van dat deze ontbreekt.	Nee

		<p>dus minimaal 105 meter en maximaal 130 meter te hoog. De voorgenomen omgevingsvergunning wijkt dermate af van het bestemmingsplan, dat dit ruimtelijk niet meer passend is.</p> <p>Op grond van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht kan van er bij strijd met het bestemmingsplan worden afgeweken. Hiervoor dient het besluit een goede ruimtelijke motivering te bevatten. Deze ruimtelijke onderbouwing ontbreekt in zijn geheel. Alleen al vanwege deze emissie in het besluit kan de omgevingsvergunning voor strijdig gebruik niet verleend worden.</p>		
--	--	--	--	--

Zienswijze 15				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Indiener vindt de aanleg van een dergelijk windpark in deze vorm en hoedanigheid een onaanvaardbare aantasting van het karakteristieke open landschap: er is nadrukkelijk een bovengrens overschreden voor wat betreft het aantal windmolens dat in dit open gebied ondertussen is gerealiseerd c.q. gepland.	Windlocatie Geefsweer komt voort uit provinciaal windbeleid, waarin de opwekking van duurzame energie door middel van windenergie plaatsvindt in concentratiegebieden. Met deze concentratiegebieden wordt getracht het overige landschap in de provincie te vrijwaren van windturbines. Het gebied is op 29 mei 2013 aangewezen als concentratiegebied. De geschiktheid van de locatie is onder meer onderzocht en beoordeeld in de MER Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl, daarmee staat de locatiekeuze niet meer ter discussie. De landschappelijke effecten zijn onderzocht en opgenomen in het MER en de ruimtelijke onderbouwing. Niet duidelijk is naar welke bovengrens verwezen wordt.	Nee
2	1	Als de Provincie Groningen al overtuigd is van het nut en de noodzaak van dit park dan had indiener verwacht dat het beleid gehandhaafd zou blijven, om alle inwoners en eigenaren van grond en/of vastgoed evenredig en fatsoenlijk te compenseren.	Zie onze reactie onder 4-9 en 5-2.	Nee
3	1	Slagschaduw: Op vrijwel alle buitenbanen (zowel kleidruiven als de 300 meter kogelbanen) zal dit volgens indiener een onaanvaardbare invloed op de concentratie van de beoefenaren van deze (concentratie) sport teweegbrengen. Dit is voor ons als Stichtingsbestuur onacceptabel.	Het Activiteitenbesluit beschermt gevoelige objecten tegen te veel slagschaduw. Een buitenbaan is geen gevoelig object als bedoeld in het Activiteitenbesluit en wordt daarom niet beschermd.. Initiatiefnemer is met de schietvereniging in overleg om eventuele hinder inzichtelijk te maken indien nodig oplossingen uit te werken. Voor de vergunningverlening speelt dit geen rol.	Nee
4	1	Op een aantal banen zullen de kleidruiven gepresenteerd moeten worden met op de achtergrond een grote windmolen met draaiende wieken. Dit zal niet alleen de concentratie van de schutters verstoren maar zal ook het zicht op de kleidruiven belemmeren.	Het Activiteitenbesluit beschermt gevoelige objecten tegen te veel slagschaduw. Een buitenbaan is geen gevoelig object als bedoeld in het Activiteitenbesluit en wordt daarom niet beschermd. Initiatiefnemer is met de schietvereniging in overleg om eventuele hinder inzichtelijk te maken indien nodig oplossingen uit te werken. Voor de vergunningverlening speelt dit geen rol.	Nee
5	2	Geluid: Ook dit aspect zal volgens indiener een verhoogde negatieve invloed hebben op het concentratie vermogen van de schietsport beoefenaren. Bovendien zullen de activiteiten in het algemeen leiden onder deze geluidsoverlast, denk b.v. aan het gebruik van het terras door o.a. recreatiegroepen maar ook onze reguliere schutters	Verwacht wordt dat de omvang aan geproduceerd geluid van de windturbines van een dusdanige aard is dat het geen onacceptabele negatieve invloed heeft op het concentratievermogen van schietsport beoefenaars die doorgaans gehoorbeschermers op hebben. Het is inderdaad het geval dat de windturbines te horen zullen zijn ter plekke van de schietvereniging en het terras. Hiervoor geldt echter dat net als bij industrie en wegverkeer: een bepaalde hoeveelheid geluid aanvaardbaar is.	Nee
6	2	Planschade: Een eventuele aanleg en zelfs al de planning van dit windmolenpark heeft volgens indiener een aanzienlijk negatieve invloed op de waarde van het schietsportterrein en de daarop aangelegde c.q. gebouwde faciliteiten.	Zie onze reactie onder 5-2.	Nee

Zienswijze 16				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Flora en fauna; o.a. vogels en vleermuizen aanvaringen of vermijden van (jaag)gebied, broedgedrag, ganzentrek, reeën	Effecten op genoemde soorten zijn uitgebreid onderzocht in het ecologisch onderzoek, dat als bijlage E aan het MER is toegevoegd. Zie verder onze reactie onder 4-2.	Nee
2	1	Geluidshinder; o.a. effecten laag frequent geluid, geluid bij defecten aan de molens	Het klopt dat windmolens laagfrequent geluid produceren, en naar aanleiding hiervan is er door	Nee

			Agentschap NL (Literatuuronderzoek laagfrequent geluid windturbines, DENB 138006, 2013) een literatuuronderzoek uitgevoerd . Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat er geen aanwijzingen zijn dat laagfrequent geluid van windturbines een (significant) effect heeft op de gezondheid. Met het voldoen aan de wettelijke norm van geluid, wordt ook voldaan aan de norm voor laagfrequent geluid. Indien een molen defect is, wordt deze uit gebruik genomen. Hierdoor veroorzaken de molens op dat moment geen geluid.	
3	1	Lichtverontreiniging; welke gevolgen heeft het gebruik van kunstlicht op de molens? Zowel op mensen als op dieren?	De landschappelijke effecten van de verlichting op de turbines is beschreven in de ruimtelijke onderbouwing en het MER. Er is geen reden om aan te nemen dat obstakelverlichting op windturbines negatieve gevolgen heeft op mensen. De effecten van de verlichting op dieren is opgenomen in het ecologisch onderzoek. Aangenomen wordt dat andere verstoringsfactoren ('s nachts vooral geluid, overdag speelt verlichting van windmolens geen rol) meer bepalend zijn voor de verstoring van dieren dan verlichting.	Nee
4	1	Slagschaduw; effecten hiervan?	De slagschaduwduur is inzichtelijk gemaakt in het slagschaduwrapport dat is toegevoegd als bijlage bij het MER. Verder is uit onderzoek gebleken dat hinder van lichtvariaties of flikkeringen het grootst is bij een frequentie van 2,5 tot 14 keer per seconde. Bij deze frequenties kunnen dan verschijnselen als zeeziekte optreden en bij mensen die hiervoor gevoelig zijn, kan een epileptische aanval optreden. Bij moderne windturbines ligt het toerental van de rotor rond 20 omwentelingen per minuut. Dit betekent voor een turbine met drie bladen een flikkerfrequentie van 60 per minuut of 1 per seconde. Bij deze frequentie worden de bovengenoemde gezondheidseffecten niet verwacht.	Nee
5	1	Gezondheidsrisico's; effecten geluidshinder (bv. slapeloosheid, stress en angst) zowel overdag als 's nachts.	Uit het RIVM rapport 'Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van bewoners', blijkt dat mensen die dichtbij windturbines wonen vooral last hebben van het geluid dat windturbines met zich meebrengen. Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevings- of levenskwaliteiten verslechtert door de plaatsing van windturbines. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Uit het rapport blijkt dat voor andere directe effecten op de gezondheid geen bewijs is. Bij de te verwachten geluidsniveaus zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek geen andere gezondheidseffecten dan hinder te verwachten, bij een deel van de omwonenden. Enkele onderzoeken suggereren andere effecten, maar deze onderzoeken zijn wetenschappelijk niet sterk genoeg. Recente grote literatuurstudies naar de gezondheidseffecten van windturbines (Knopper en Ollson, 2011 en Massachusetts Department of Environmental Protection 2012), het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (2013_ en het congres Wind Turbine Noise (2013) concluderen dat directe effecten op gezondheid, anders dan hinder, onwaarschijnlijk zijn. Stress (met diverse oorzaken) verklaart mogelijk de genoemde klachten. Of (ernstige) hinder en slaapverstoring zullen optreden is niet alleen afhankelijk van het geluidsniveau, maar ook van contextuele en persoonlijke factoren. Het voorspellen van de klachten is daarom moeilijk. Ernstige hinder kan via stress tot andere klachten leiden. Het is dan heel moeilijk te bepalen hoe groot het aandeel van de windturbines hier in is, naast andere oorzaken van stress. Overigens vormen psychische effecten geen onderdeel van het beoordelingskader van een MER.	Nee
6	1	Sociale ontwrichting; tweedracht tussen voor- en tegenstanders, wat in onze omgeving hand in hand gaat met het beschikbaar stellen van de grond waar de molens op gebouwd zouden moeten worden waardoor er financieel inkomsten tegenover staan.	Zie onze reactie onder 4-9, 4-10 en 10-9.	Nee
7	1	Verstoring landschap; Het zoekgebied waaraan wordt gedacht is minder dan 200 meter van mijn huis. In welke mate verstoort het mijn uitzicht van zowel mijn huis als mijn tuin?	De plaatsing van windturbines heeft een impact op het landschap. Deze impact wordt veelal als negatief ervaren. Echter, de wijze waarop windturbines worden geplaatst, bijvoorbeeld ten opzichte van een landschapsstructuur of ten opzichte van elkaar, kan bijdragen aan de leesbaarheid van een	Nee

			opstelling. Om te komen tot een goede ruimtelijke ordening is in het MER gekeken naar de impact van verschillende windturbineopstellingen op het landschap. Een dergelijk beschouwing versterkt de ruimtelijke onderbouwing voor een gekozen opstellingsvariant.	
8	1	Veiligheid; Hoe groot zijn de risico's wanneer het gaat om mastbreuk, het afbreken van gondel of blad?	De risico's van genoemde voorvallen zijn onderzocht in het Handboek Risicozonering Windturbines waarbij gekeken is naar historische data. Uit dit onderzoek is gebleken dat de kans op mastbreuk $1,3 \cdot 10^{-4}$ per jaar is. Voor gondelafworp geldt een kans van $4,0 \cdot 10^{-5}$ per jaar en voor wiekbreuk is de kans $8,3 \cdot 10^{-4}$ per jaar. In bijlage C van het MER: Risicoanalyse is bepaald wat voor gevolgen mastbreuk, gondelafworp en wiekbreuk zijn voor windpark Geefsweer.	Nee
9	1	Energieopbrengst; meerwaarde molens in verhouding tot andere mogelijkheden van energie genereren? B.v. zonnepanelen?	Zie onze reactie onder 5-6.	Nee
10	1	Verstoring ontvangst radio en tv signaal; in welke mate ondervind ik hinder van de molens?	Zover bekend verstoren windturbines het signaal van radio en tv niet.	Nee

Zienswijze 17				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Flora en fauna; o.a. vogels en vleermuizen aanvaringen of vermijden van (jaag)gebied, broedgedrag, ganzentrek, reeën	Effecten op genoemde soorten zijn uitgebreid onderzocht in het ecologisch onderzoek, dat als bijlage E aan het MER is toegevoegd. Zie verder onze reactie onder 4-2.	Nee
2	1	Geluidshinder; o.a. effecten laag frequent geluid, geluid bij defecten aan de molens	Het klopt dat windmolens laagfrequent geluid produceren, en naar aanleiding hiervan is er door Agentschap NL (Literatuuronderzoek laagfrequent geluid windturbines, DENB 138006, 2013) een literatuuronderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat er geen aanwijzingen zijn dat laagfrequent geluid van windturbines een (significant) effect heeft op de gezondheid. Met het voldoen aan de wettelijke norm van geluid, wordt ook voldaan aan de norm voor laagfrequent geluid. Hierdoor veroorzaken de molens op dat moment geen geluid.	Nee
3	1	Lichtverontreiniging; welke gevolgen heeft het gebruik van kunstlicht op de molens? Zowel op mensen als op dieren?	De landschappelijke effecten van de verlichting op de turbines is beschreven in de ruimtelijke onderbouwing en het MER. Er is geen reden om aan te nemen dat obstakelverlichting op windturbines negatieve gevolgen heeft op mensen. De effecten van de verlichting op dieren is opgenomen in het ecologisch onderzoek. Aangenomen wordt dat andere verstoringfactoren ('s nachts vooral geluid, overdag speelt verlichting van windmolens geen rol) meer bepalend zijn voor de verstoring van dieren dan verlichting.	Nee
4	1	Slagschaduw; effecten hiervan?	De slagschaduwduur is inzichtelijk gemaakt in het slagschaduwrapport die is toegevoegd als bijlage bij het MER. Verder is uit onderzoek gebleken dat hinder van lichtvariaties of flikkeringen het grootst is bij een frequentie van 2,5 tot 14 keer per seconde. Bij deze frequenties kunnen dan verschijnselen als zeeziekte optreden en bij mensen die hiervoor gevoelig zijn, kan een epileptische aanval optreden. Bij moderne windturbines ligt het toerental van de rotor rond 20 omwentelingen per minuut. Dit betekent voor een turbine met drie bladen een flikkerfrequentie van 60 per minuut of 1 per seconde. Bij deze frequentie worden de bovengenoemde gezondheidseffecten niet verwacht.	Nee
5	1	Gezondheidsrisico's; effecten geluidshinder (bv. slapeloosheid, stress en angst) zowel overdag als 's nachts. Zowel het geluid als de slagschaduw zijn zaken waar wij ons zorgen om maken. Temeer omdat we een zoon hebben die gevoelig is voor prikkels vanwege zijn beperking.	Uit het RIVM rapport 'Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van bewoners', blijkt dat mensen die dichtbij windturbines wonen vooral last hebben van het geluid dat windturbines met zich meebrengen. Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevings- of levenskwaliteiten verslechtert door de plaatsing van windturbines. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Uit het rapport blijkt dat voor andere directe effecten op de gezondheid geen bewijs is. Bij de te verwachten geluidsniveaus zijn op basis van wetenschappelijk onderzoek geen	Nee

			andere gezondheidseffecten dan hinder te verwachten, bij een deel van de omwonenden. Enkele onderzoeken suggereren andere effecten, maar deze onderzoeken zijn wetenschappelijk niet sterk genoeg. Recente grote literatuurstudies naar de gezondheidseffecten van windturbines (Knopper en Ollson, 2011 en Massachusetts Department of Environmental Protection 2012), het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (2013_ en het congres Wind Turbine Noise (2013) concluderen dat directe effecten op gezondheid, anders dan hinder, onwaarschijnlijk zijn. Stress (met diverse oorzaken) verklaart mogelijk de genoemde klachten. Of (ernstige) hinder en slaapverstoring zullen optreden is niet alleen afhankelijk van het geluidsniveau, maar ook van contextuele en persoonlijke factoren. Het voorspellen van de klachten is daarom moeilijk. Ernstige hinder kan via stress tot andere klachten leiden. Het is dan heel moeilijk te bepalen hoe groot het aandeel van de windturbines hier in is, naast andere oorzaken van stress.	
6	1	Verder maken wij ons zorgen om de waardedaling van onze woning; door de aardbevingen hadden we hier al mee te maken. Met het voornemen om het windpark te realiseren worden we dubbel getroffen.	Zie onze reactie onder 5-2	Nee
7	1	Sociale ontwrichting; tweedracht tussen voor- en tegenstanders, wat in onze omgeving hand in hand gaat met het beschikbaar stellen van de grond waar de molens op gebouwd zouden moeten worden waardoor er financieel inkomsten tegenover staan.	Zie onze reactie onder 16-6	Nee
8	1	Verstoring landschap; Het zoekgebied waaraan wordt gedacht is minder dan 200 meter van ons huis. Ons uitzicht wordt dusdanig aangepast dat er niet mooier op wordt, het is voor ons een ernstige aantasting van ons woongenot, horizonvervuiling, de hoogte van de turbines in verhouding tot de omgeving?	Voor wat betreft uitzicht wordt gemeld dat wordt onderkend dat het uitzicht zal veranderen. Dit is onderzocht in het MER door middel van visualisaties en een beoordeling. In de ruimtelijke onderbouwing is overwogen dat deze effecten aanvaardbaar zijn. De effecten zijn niet dusdanig beperkend is dat er geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening.	Nee
9	1	Veiligheid; Hoe groot zijn de risico's wanneer het gaat om mastbreuk, het afbreken van gondel of blad? wat gebeurt er wanneer er een blad defect is? Kan deze eraf vallen/schieten? Kunnen onze kinderen nog veilig op pad door het land?	De risico's zijn onderzocht in het Handboek Risicozonering Windturbines waarbij gekeken is naar historische data. Uit dit onderzoek is gebleken dat de kans op mastbreuk $1,3 \cdot 10^{-4}$ per jaar is. Voor gondelafworp geldt een kans van $4,0 \cdot 10^{-5}$ per jaar en voor wiekbreuk is de kans $8,3 \cdot 10^{-4}$ per jaar. Verder worden bladen regelmatig geïnspecteerd om te kijken of er geen schade is. Indien er schade is, wordt het blad gerepareerd. In theorie is het mogelijk dat een blad er vanaf kan vallen, maar de kans dat een blad naar beneden komt, en een persoon raakt is verwaarloosbaar.	Nee

Zienswijze 18				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Indiener benoemt een ernstige aantasting van zijn woongenot. (Slagschaduw, lawaai, het zicht erop en de flikkerende lichten er boven op).	In het Besluit activiteiten inrichtingen milieu, oftewel het Activiteitenbesluit, zijn de eisen opgenomen waaraan windturbines in Nederland dienen te voldoen. De geluidsnormen zijn opgenomen in Artikel 3.14a. Hierin is vastgelegd dat een of meer windturbines op de gevel van geluidsgevoelige bebouwing (bijvoorbeeld woningen) dienen te voldoen aan de norm van ten hoogste 47 dB L _{den} en aan de 41 dB L _{night} . In de Nederlandse wetgeving wordt uitgegaan van gemiddelden. In de praktijk komt de 47 dB L _{den} norm op een gemiddelde geluidsbelasting van 41 dB, de geluidsbelasting op een woning waar precies voldaan wordt aan de norm zal bij inwerkingtreding van de windturbines (ca. 90% van de tijd) variëren tussen de 38 en 46 dB. De geluidsnormen, die mede bepalend zijn voor de afstand tussen geluidsgevoelige bebouwing en windturbines, garanderen niet dat omwonenden geen enkele hinder ondervinden. Voor slagschaduw geldt dat er op grond van artikel 3.14 van het Activiteitenbesluit in de Regeling Activiteitenbesluit nadere eisen zijn gesteld ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschildering. Windturbines dienen aan deze eisen te voldoen	Nee

			<p>en een windturbine is, wanneer er normoverschrijding kan plaatsvinden (maximaal 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar), voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine tijdig afschakelt om te voorkomen dat de norm voor slagschaduw wordt overschreden bij slagschaduwgevoelige objecten (waaronder woningen).</p> <p>De plaatsing van windturbines heeft een impact op het landschap. Deze impact wordt veelal als negatief ervaren. Echter, de wijze waarop windturbines worden geplaatst, bijvoorbeeld ten opzichte van een landschapsstructuur of ten opzichte van elkaar, kan bijdragen aan de leesbaarheid van een opstelling. Om te komen tot een goede ruimtelijke ordening is in het MER gekeken naar de impact van verschillende windturbineopstellingen op het landschap. Een dergelijk beschouwing versterkt de ruimtelijke onderbouwing voor een gekozen opstellingsvariant. De landschappelijke effecten van de verlichting op de turbines zijn beschreven in de ruimtelijke onderbouwing en het MER.</p>	
2	1	Mochten die windmolens er toch komen dan verwacht indiener een goede compensatie, meer dan alleen een compensatie voor de waardevermindering van de woning en bedrijfsgebouwen. Het kan volgens indiener toch niet zo zijn dat de provincie een windpark aanwijst en er zelf geen compensatie bij doet.	Zie onze reactie onder 4-9.	Nee

Zienswijze 19				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Indiener verwijst naar het overleg van 3 juli 2017 waarin met name is ingegaan op het betrekken van de bewoners in het noordoostelijke deel van gemeente Slochteren bij dit dossier (met name om het dorp Tjuchem met de bijbehorende buurtschappen Oosterzanden en Wilderhof). Indiener vindt het belangrijk dat Tjuchem en omgeving ook aanspraak kan maken op het gebiedsfonds dat gekoppeld wordt aan de ontwikkeling van het windpark.	Het gebiedsfonds zal in overleg met de Klankbordgroep verder worden uitgewerkt, het gebiedsfonds maakt geen onderdeel uit van de omgevingsvergunning maar wordt een separaat traject.	Nee
2	1	Indiener benoemt dat in de stukken die horen bij de aanvraag omgevingsvergunning niet terug te vinden is hoe het gebiedsfonds is uitgewerkt en of op welke wijze de provincie zelf daarnaast een fonds gaat opzetten en beheren. Dit laatste is ambtelijk toegezegd. Voor de maatschappelijke uitvoerbaarheid van dit plan is dit wel een belangrijke voorwaarde.	Zie onze reactie onder 19-1.	Nee
3	1	Indiener geeft aan dat de afbakening van het gebiedsfonds op basis van jurisprudentie uit gaat van een zone van 1500 meter vanaf het windpark. De gemeentegrens Slochteren-Delfzijl en het buurtschap Wilderhof liggen hier net buiten. Vanwege het open landschap hecht indiener er veel waarde aan dat ook bewoners en eigenaren direct buiten de 1500 meter zone erbij betrokken worden. Het belang van maatwerk en draagvlak moet voorop staan, niet het hanteren van een rigide juridische grens. Indiener is van mening dat het gebied dat wij hebben beschreven daarvoor in aanmerking. Naast de landschappelijke impact ook uit oogpunt vanuit leefbaarheid, vanwege de cohesie van dit deel van onze gemeente met het dorp Meedhuizen.	Zie onze reactie onder 19-1.	Nee

Zienswijze 20				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	3	Indiener is, in verband met de overheersende windrichting en de locatie van windpark Geefswear ten opzichte van het windpark van indiener, van mening dat er door de realisatie van Windpark Oostpolderdijk een vermindering van de opbrengst van haar eigen windpark zal optreden. Indien er turbines staan binnen een afstand van 800 meter van een bestaande windturbine, dan treedt er verstoring en vermindering van de productie op en daarmee een lagere omzet.	Ten aanzien van door indiener benoemde omstandigheden (vermindering van opbrengst, nadelige gevolgen toekomstige ontwikkelingen) verwijzen wij naar de mogelijkheid tot het indienen van een verzoek om planschade zoals geregeld in de Wet ruimtelijke ordening. Het 'planschade-artikel' 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening is bedoeld voor compensatie van planologisch nadeel dat kan ontstaan door bijvoorbeeld een besluit omtrent een Provinciaal Inpassingsplan. Ter compensatie van deze schade kan een planschadeverzoek worden	Nee

		<p>Ook zal de realisatie van Windpark Geefsweer volgens indiener nadelige gevolgen hebben voor toekomstige ontwikkelingen van het windpark van indiener, zoals een herontwikkeling (re-powering) van de turbines of een uitbreiding van het aantal turbines. De nieuwe locaties van windpark Geefsweer zullen bij een herontwikkeling en / of uitbreiding van het windpark van indiener verstorend werken.</p> <p>De uitbreiding van windpark Delfzijl-Zuid is volgens indiener een ontwikkeling waar rekening mee gehouden zal moeten worden in de ontwikkeling van windpark Geefsweer.</p>	<p>ingediend. Bij de beoordeling van een planschadeverzoek wordt rekening gehouden met een normaal maatschappelijk risico van 2% (artikel 6.2, lid 1, van de Wet ruimtelijke ordening). Dit betekent dat in ieder geval vermindering van 2% van de waarde van de onroerende zaak, of 2% van het inkomen, voor eigen rekening is.</p> <p>Overigens komt planschade niet voor vergoeding in aanmerking als er sprake is van voorzienbaarheid. Van voorzienbaarheid is, als uitgangspunt, sprake indien bij het moment van aankoop de kans bestond dat de planologische situatie in ongunstige zin zou veranderen. Een verzoek om planschade kan pas worden ingediend nadat het Provinciale Inpassingsplan onherroepelijk is. Dit wil zeggen dat het planologische besluit niet meer kan worden gewijzigd door een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het verzoek om planschade moet binnen 5 jaar na onherroepelijk worden van het Provinciale Inpassingsplan worden ingediend bij de provincie, anders verjaart de schadeclaim.</p> <p>Voor de volledigheid wordt erop gewezen dat met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst is aangegaan ten behoeve van het verhaal van eventueel toegekende tegemoetkoming voor planschade.</p>	
2	3	<p>Indien windpark Geefsweer wordt gerealiseerd zal dat een herontwikkeling van het windpark van indiener dwarsbomen, vanwege de inname van de ruimte voor vogel- en vleermuisslachtoffers. De ruimte die volgens indiener nog overblijft voor een uitbreiding of re-powering" van het windpark van indiener is beperkt.</p>	<p>zie zienswijze 1-1 (planschade).</p> <p>In het kader van de omgevingsvergunning speelt het aantal vogel en vleermuisslachtoffers geen rol. Verder heeft indiener geen feiten en omstandigheden aangevoerd op basis waarvan getwijfeld moet worden aan de juistheid of bruikbaarheid van de onderzoeken naar de ecologische effecten. In ieder geval speelt binnen dat kader eventuele reservering van ecologische ruimte geen rol. Thans is ook geen sprake van een zodanig concreet en vergoed initiatief van indiener dat hiermee bij de huidige besluitvorming rekening moet worden gehouden.</p> <p>Hoewel de zienswijze enkel is gericht tegen de omgevingsvergunning, wordt niettemin geheel onverplicht en enkel ter informatie erop gewezen dat ook binnen de Wnb geen grond bestaat voor de stelling dat ecologische ruimte moet worden gereserveerd voor toekomstige ontwikkelingen. Binnen de Wnb worden aanvragen voor vergunningverlening in volgorde van ontvangst afgedaan, waarbij steeds per aanvraag beoordeeld moet worden of vergunningverlening mogelijk is.</p>	Nee

Zienswijze 21				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	De ruimtelijke onderbouw is volgens indiener niet goed /of onzorgvuldig uitgevoerd.	Zie beantwoording bij zienswijze 21-3 tot en met 21-11,	Nee
2	1	Indiener geeft aan dat er geen onderzoek is geweest met betrekking wedstrijd postduiven, Indiener verwijst daarbij naar punt 11 van de zienswijze van indiener	Zie beantwoording bij zienswijze 21-11	Nee
3	1	Indiener verwijst naar een tekstdeel uit par 1.2 van de ruimtelijke onderbouw. Inzake de geschiktheid van de locatie zou volgens indiener nog contact met hem worden opgenomen door gemeente/provincie/Millenergy. Dat is tot op heden nog niet afgerond volgt uit de zienswijze. Na een kennismakingsgesprek met Millenergy is niets meer vernomen. Er zouden nog rapporten oid aan indiener worden toegestuurd. Deze MER is daarom volgens indiener nog niet compleet of afgerond, dat is niet netjes/correct dus nog wel ter discussie naar de mening van indiener.	Wij zijn en blijven graag in gesprek met indiener. Ook zullen wij exploitant verzoeken om tot een vergelijk met indiener te komen.	Nee

4	1	<p>Indiener verwijst naar een tekstdeel uit par 1.3 van de ruimtelijke onderbouwing. Daar wordt geconcludeerd <i>"Geconcludeerd wordt dat het project voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening. Na uitvoering van het project is sprake van een goede ruimtelijke situatie."</i></p> <p>Indiener geeft daarover aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Door onzorgvuldig onderzoek zijn het bedrijf van indiener vergeten mee te nemen in het onderzoek - Indiener staat als sinds 2006 bij de gemeente ingeschreven als postduiven kweek en vliegcentrum. Volgens indiener weet Bosch en van Rijn niet eens wat dit inhoud en hebben indiener ook niet om uitleg gevraagd. 	De toetsing van het ecologisch onderzoek vindt plaats aan hand van de Wet natuurbescherming. Postduiven zijn niet beschermd op grond van de Wet natuurbescherming. Dat verklaart waarom deze niet zijn meegenomen in het MER. Ruimtelijk is dit onderwerp niet relevant, wel verwacht de Provincie van partijen om voor eventuele schade tot een oplossing te komen. Daarbij aangetekend dat ook bedrijfsschade via de route van planschade kan worden ingediend. In dat licht kan gekeken worden of in de monitoring welke opgezet moet worden voor de Wet natuurbescherming ook postduiven kunnen worden meegenomen.	Nee
5	2	Indiener verwijst naar een tekstdeel uit par 2.2 van de ruimtelijke onderbouwing. in vetdruk heeft indiener daaruit weergegeven <i>"Over het grootste deel van het plangebied ligt de gebiedsaanduiding geluidzone 'industrie."</i> Indiener benoemt daarbij dat dit in het rapport niet is onderbouwd of de bron van deze informatie aangegeven.	Dit volgt uit het bestemmingsplan 'Buitengebied-Zuid' van de gemeente Delfzijl, het plan dat in paragraaf 2.2 van de ruimtelijke onderbouwing wordt beschreven.	Nee
6	2	Indiener verwijst naar een tekstdeel uit par 2.3 van de ruimtelijke onderbouwing. Hieruit komt naar voren dat er nog twee windparken in ontwikkeling zijn binnen concentratiegebied Delfzijl. Daarna volgt het citaat <i>"... Na realisatie van windpark Geefsweer en de overige twee windparken is de situatie als volgt..."</i> Indiener geeft daarover aan dat misschien beoogde situatie wordt bedoeld omdat voor de overige windparken de Mer nog niet afgehandeld/compleet is en indiener geeft aan ook nog geen reactie op zijn zienswijze te hebben gehad. Er is volgens indiener dus nog geen spraken van een toekomstige situatie.	De autonome ontwikkelingen (waaronder de ontwikkeling van de overige twee windparken) zijn meegenomen in het beoordelen van de milieueffecten van windpark Geefsweer. Het klopt dat voor sommige andere windparken het milieueffectrapportage nog niet compleet is. Echter, de bij ons bekende maximale waarden van deze windparken zijn meegenomen in de berekening. Hierdoor ontstaat er een worst-case benadering.	Nee
7	2	Indiener verwijst naar een tekstdeel uit par 3.2 van de ruimtelijke onderbouwing. Daar wordt onder andere gesproken over <i>"855,5 MW opgesteld vermogen op land"</i> . Indiener benoemt daarover	In paragraaf 3.2 van de ruimtelijke onderbouwing wordt inderdaad gesproken over opgesteld vermogen van <u>windenergie</u> op land. Dit is ook te lezen in de voorgaande paragraaf 3.1 waar wordt beschreven dat de doelstelling is opgenomen in de Structuurvisie Wind op Land: <i>"In de Structuurvisie Wind op Land is - na overleg met de provincies - ook een doelstelling opgenomen voor de hoeveelheid gerealiseerd vermogen per provincie in 2020. De provincie Groningen heeft een opgave van 855,5 MW opgesteld vermogen."</i>	Nee
8	3	Indiener verwijst naar tabel 4 uit par 4.1.2 van de ruimtelijke onderbouwing. <i>"Tabel 4 Voorbeeld van een mitigatieschema voor de bovenvariant waarbij aan de geluidsnorm wordt voldaan. De windturbines 1, 4, 6 en 7 moeten in een mitigatiemodus draaien..."</i> Indiener citeert vervolgens een tekst onder figuur 12 van de ruimtelijke onderbouwing. <i>"Uit het onderzoek blijkt ook dat de jaargemiddelde immissiewaarden door dit mitigatievoorbeeld tot onder de normgrens zijn verlaagd, waardoor in dit geval aan de norm uit het Activiteitenbesluit wordt voldaan."</i> Indiener geeft daarover aan dat er niks uit op valt te maken, turbines 4, 5, 6 en 7 zijn niet de dichtstbijzijnde.	In paragraaf 4.1.2 wordt een voorbeeld van een mitigatieschema gegeven waarbij de bovenvariant van het VKA aan de (wettelijke) geluidsnorm kan voldoen. Zonder het toepassen van mitigatie zorgen met name de windturbines 1, 4, 6 en 7 ervoor dat de geluidsbelasting ter hoogte van geluidsgevoelige objecten de normwaarde overschrijdt. Met behulp van het 'terugregelen' van deze windturbines kan ook de bovenvariant van het VKA aan de geluidsnorm voldoen. Zie ter verduidelijking ook figuur 11 in de ruimtelijke onderbouwing.	Nee
9	3	Indiener verwijst naar een tekstdeel uit par 4.1.4 van de ruimtelijke onderbouwing. in vetdruk heeft indiener daaruit weergegeven <i>"Geconcludeerd wordt dat het aspect geluid de uitvoering van het project niet in de weg staat."</i> Indiener benoemt daarbij dat hier een voorbarige conclusie wordt getrokken omdat het bedrijf van indiener niet is meegenomen in het onderzoek. Indiener verwijst daarbij naar zijn zienswijze op de NRD.	In het Besluit activiteiten inrichtingen milieu, oftewel het Activiteitenbesluit, zijn de eisen opgenomen waaraan windturbines in Nederland dienen te voldoen. De geluidsnormen zijn opgenomen in Artikel 3.14a. Hierin is vastgelegd dat een of meer windturbines op de gevel van geluidsgevoelige bebouwing (bijvoorbeeld woningen) dienen te voldoen aan de norm van ten hoogste 47 dB L _{den} en aan de 41 dB L _{night} . Bedrijven worden in het Activiteitenbesluit niet aangemerkt als geluidsgevoelige bebouwing.	Nee
10	3	Indiener verwijst naar een tekstdeel uit par 4.6.2 van de ruimtelijke onderbouwing. in vetdruk heeft indiener daaruit weergegeven <i>".. de resultaten van een vijfjarige monitoring in het aangrenzende Windpark Delfzijl .."</i> (tabel 9; pagina 62) Indiener geeft daarbij aan deze 5 jarige monitoring/onderzoek graag te willen inzien voordat de vergunning wordt afgegeven.	Wij zullen indiener de resultaten van de monitoring doen toekomen.	Nee
11	4	Indiener verwijst naar een tabel 10 van de ruimtelijke onderbouwing. Indiener constateert dat postduiven en kraaien en huismussen enz. niet worden vermeld. Indiener	De toetsing van het ecologisch onderzoek vindt plaats aan hand van de Wet natuurbescherming. Postduiven zijn niet beschermd op grond van de Wet natuurbescherming.	Nee

	stelt de vraag waarom worden deze niet vermeld. Indiener beschrijft wat hijzelf heeft waargenomen en geeft aan dat indiener graag zou willen dat er wordt onderzocht wat windpark Geefweer betekent /doet voor wel het welzijn van postduiven van indiener.	Dat verklaard waarom deze niet zijn meegenomen in het MER. Zie verder onze reactie onder 6-1.	
--	--	---	--

Zienswijze 22				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1 B&R R	1	De hoogte van de windturbines vindt indiener te hoog	In het MER is de impact van verschillende hoogten van windturbines onderzocht. De te verlenen vergunning is een vergunning op bandbreedte. Van deze bandbreedte zijn de minimale en maximale effecten onderzocht. Op basis van deze onderzoeken is een vergunning verleend. De te plaatsen windturbintype moet voldoen aan de onderzochte dimensies.	Nee
2 B&R R	1	Indiener geeft aan dat het onbekend is hoe de molens er uit gaan zien en welk merk en type er komt, dit is volgens indiener een factor die in hoge mate de overlast bepaalt.	Het klopt dat inderdaad nog niet bekend is welke type windturbine er wordt geplaatst. Echter, welke type er ook wordt geselecteerd, de windturbines moeten binnen de onderzochte bandbreedte vallen en moeten op hun beurt voldoen aan de wettelijke normen. Voor de aspecten geluid en slagschaduw zal de initiatiefnemer aanvullend onderzoek moeten aanleveren na de windturbinekeuze. Dit om aan te tonen dat de gekozen windturbine binnen de bandbreedte past.	Nee
3 PROV	1	Indiener benoemt dat hij met de wethouder van Delfzijl van mening is, dat er nu al genoeg windmolens in het zuidelijke gedeelte van de gemeente Delfzijl staan.	- Zie onze reactie onder 10-3.	Nee

Zienswijze 23				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Door de ontwikkelingen die nu gaande zijn ziet indiener ten oosten van Tjuchem de windenergie oprukken en aan onze westzijde een verdubbeling van de N33. Verder ten zuiden van ons dorp de gaswinning die er al jaren is. Om ons dorp aantrekkelijk te houden ondanks deze ontwikkelingen ben je afhankelijk van enthousiaste inwoners die zich nu in en de toekomst willen vestigen in de dorpen. Het een heeft dus ook weer met het ander te maken. Daarom zeggen we als dorp. Economische ontwikkelingen oke, maar dan willen we meedenken, meepraten en meeprofiteren om een prachtig gebied leefbaar te houden en de voorzieningen goed te kunnen beheren. Zonder activiteit geen sociale cohesie. Niets gaat zonder een pot geld of budget.	Zie onze reactie onder 4-9 en 19.	Nee
2	2	Indiener schetst een beeld over zichtbaarheid van windturbines van windpark Geefweer. Tjuchem zal volgens indiener content zijn om mee te mogen doen aan de projectenregeling die nu voorgesteld is om bijdragen aan leefbaarheidsprojecten in Tjuchem te kunnen gaan inzetten of projecten die samen met Meedhuizen of Wagenborgen kunnen worden gaan gerealiseerd. Indiener benoemt te weten dat het park er zal komen en geeft aan dat een eerlijke verdeling van de gelden dan ook van belang is en laat een groter gebied meeprofiteren van de projectenregeling.	Zie onze reactie onder 4-9 en 19.	Nee

Zienswijze 24				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Na controle van de documenten komt indiener tot de opvatting dat er geen bezwaren zijn tegen de bouw/oprichting van het windpark.	Deze opmerkingen vormen geen aanleiding om de vergunning aan te passen.	Nee

Zienswijze 25				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Indiener benoemt dat er geen molentype wordt genoemd (alleen een bandbreedte wordt gegeven).	<p>Het klopt dat het merk en het type windmolen momenteel nog niet bekend zijn. In de vergunning is echter wel al een aantal zaken vastgelegd. Dit is onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> kleur: de kleurstelling van mast, bladen en gondel is lichtgrijs; wieken: alle turbines hebben drie rotorbladen; tijphoogte: maximaal 217,5 meter (boven maaiveld); ashoogte: maximaal 145 meter (boven maaiveld); rotordiameter: maximaal 145 meter; afmeting mastvoet: diameter is minimaal 3 en maximaal 25 meter. <p>Het nadere uiterlijk van de gondel en de mast zijn niet vastgelegd in de vergunning, wel is opgenomen dat het materiaal van de mast beton of staal is of een combinatie van die beide. Hiermee is de aanvraag voldoende bepaald. Dit blijkt ook uit jurisprudentie.</p> <p>Wat betreft het onderscheid in geluid tussen de verschillende merken windturbines geldt dat is gerekend met een windturbines van de typen Nordex N131-3000 en Gamesa G132-5MW.</p>	Nee
2	1	Indiener geeft aan dat omdat er niet een type molen wordt gekozen dat veel vragen op werpt die op een vage wijze worden beantwoord (geluid, slagschaduw, gezondheid, vogelsterfte).	zie reactie 25-1	Nee
3	1	Honderd molens rondom Delfzijl is volgens indiener ronduit "Geen gezicht" en vormen volgens de zienswijze voor grote groepen vogels een onneembare barrière. Door iedere keer een klein parkje te bouwen raakt men het overzicht kwijt en is het volgens indiener niet meer te bepalen wat de gevolgen zijn voor het welzijn van de omwonenden.	Zie onze reactie onder 10-3	Nee
4	1	De regio waarin wij hier wonen is een Krimpgebied, dit betekent dat het inwonertal daalt, willen we dit een halt toeroepen dan zullen we (met voorop de provincie want die heeft de kennis en macht) dit gebied aantrekkelijk moeten maken voor potentiële bewoners. Dit gebied vol te bouwen met windmolens (het einde is nog niet in zicht, gehoord hebbende de gedeputeerde) draagt daaraan volgens indiener niet bij, het schrikt eerder mensen af.	Zie onze reactie onder 10-3 en 16-6.	Nee
5	1	Het mooie, ruime platteland met al zijn schoonheid wordt als we zo doorgaan op een onverantwoorde manier verpest volgens indiener. Men moet maar denken: Het is een keuze.	De plaatsing van windturbines heeft een impact op het landschap. Deze impact wordt veelal als negatief ervaren. Echter, de wijze waarop windturbines worden geplaatst, bijvoorbeeld ten opzichte van een landschapsstructuur of ten opzichte van elkaar, kan bijdragen aan de leesbaarheid van een opstelling. Om te komen tot een goede ruimtelijke ordening is in het MER gekeken naar de impact van verschillende windturbineopstellingen op het landschap. Een dergelijk beschouwing versterkt de ruimtelijke onderbouwing voor een gekozen opstellingsvariant.	Nee
6	1	Er is sprake van het amoveren van 5 solitaire turbines. Indiener stelt de vraag of dit, is geregeld en zo ja hoe?	Amovering van de 5 solitaire windturbines is geborgd middels voorschrift 5.2 van de vergunning.	Nee
7	1	Indiener benoemt dat het plan niet in het vigerende bestemmingsplan van dat gebied past, om dit wel mogelijk te maken wordt veel tekst gebruikt waardoor het voor Jan Modaal volledig onduidelijk is hoe dit mogelijk wordt gemaakt.	Bij de aangevraagde en verleende ontwerp-omgevingsvergunning is het niet passen in het bestemmingsplan ook meegenomen. Om dat te onderbouwen is een ruimtelijke onderbouwing opgesteld die onderdeel is van de aanvraag. In hoofdstuk 2 van het MER is de gevolgde procedure beschreven.	Nee
8	1	Met betrekking tot de Natuurbeschermingswet is het indiener niet duidelijk wat de procedure is en wat aanhaakplicht is.	De hoofdregel is dat een besluit wet Natuurbescherming een zelfstandige procedure doorloopt mits de aanvraag daarvan is gedaan voordat de aanvraag om de omgevingsvergunning is ingediend. Als de aanvraag voor omgevingsvergunning eerder is ingediend wordt het besluit wet Natuurbescherming aangehaakt aan de omgevingsvergunning en maakt dan onderdeel uit van de omgevingsvergunning. In dit geval is aanvraag voor de Wet natuurbescherming ingediend voor dat de omgevingsvergunning is ingediend en volgt deze	Nee

			zijn eigen procedure.	
9	1	Indiener geeft aan dat met betrekking met het geluid en de slagschaduw nogal met aannames en dB wordt gegoocheld. Hierdoor is een goede afweging onmogelijk voor indiener.	De uitgangspunten/aannames die zijn gebruikt zijn benoemd in de stukken en als zodanig betrokken bij de afwegingen om te komen tot besluitvorming. Gebruikte aannames en rekenmethoden zijn gebruikelijk bij het bepalen van te verwachten geluidsbelasting en slagschaduwduur voor windparken in Nederland.	Nee
10	1	Indiener stelt dat om de overlast voor de direct omwonenden te compenseren (in geld of een gebiedsfonds) er in dit plan niets is opgenomen .Wel verneemt indiener dat sommige personen of groepen rechtstreeks met de exploitant afspraken hebben gemaakt, als dit waarheid is, is dit volgens indiener zeer verwerpelijk. Compensatie voor de overlast dient op een transparante manier tot stand komen.	Zie onze reactie onder 4-9 en 19.	Nee
11	2	Indiener zou willen aanraden het windpark Geefsweer te heroverwegen.	Zie onze reactie onder 10-3 en de uitkomsten van de onderzoeken bij het MER en de omgevingsvergunning.	Nee

Zienswijze 26				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	<p>Vanuit toeristisch oogpunt geeft indiener de volgende reactie:</p> <p>De toenemende industriële ontwikkeling in de omgeving van op toeristisch gebied belangrijke eilanden en kusten, evenals de met deze ontwikkeling gepaard gaande gevaren voor natuur en milieu, baart de bevolking en de personen die verantwoordelijk zijn voor het toerisme grote zorgen.</p> <p>De geplande uitbreiding en ontwikkeling van Nederlandse industriegebieden in de directe omgeving van de kust van de provincie Groningen wordt derhalve uit toeristisch oogpunt afgewezen.</p>	<p>Allereest is van belang dat de vergunning alleen ziet op de realisering van 14 windturbines, inclusief bijbehorende voorzieningen. Voor het overige maakt deze vergunning geen industriële ontwikkelingen mogelijk. Uitbreiding van industriegebieden is evenmin aan de orde.</p> <p>Uit het milieueffectrapport, de passende beoordeling en de aanvraag, en de bijlagen/onderzoeken daarbij, voor de omgevingsvergunning die zijn opgesteld voor windpark Geefsweer blijkt dat de voorgenomen ontwikkeling van 14 windturbines vergund kan worden. Verder heeft indiener geen feiten en omstandigheden aangevoerd op basis waarvan getwijfeld moet worden aan de juistheid of bruikbaarheid van de aanvraag voor omgevingsvergunning en de daarbij behorende bijlagen/onderzoeken inclusief het milieueffectrapport en de passende beoordeling.</p> <p>Bij de toetsing van de aanvraag om een omgevingsvergunning speelt hetgeen van de zijde van indiener naar voren is gebracht rondom toerisme geen rol.</p> <p>Voor zover de zienswijze beoogt om de locatie van het windpark af te wijzen wordt opgemerkt dat de locatie voor windpark Geefsweer in 2013 al is vastgelegd in de Provinciale Omgevingsverordening als onderdeel van het concentratiegebied Delfzijl en dat het windpark Geefsweer past binnen de aangewezen locatie.</p>	Nee